

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1955
STEV. 2

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

K A Z A L O

Škof Gregorij Rožman: „Moj brevir“	33
Gregor Mali: Ob desetletnici sobratov, mučeniških žrtev	35
Mirko Gogala: Župnik in kaplan	36
Fr. Fortunat Zorman O. F. M., U. S. A.: Verska in narodna vzgoja v izseljen- skih družinah	42
Anton Mrkun: Najvažnejše apostolsko de'lo naše dobe	46
Ivan Ahčin, Argentina: Dekret o poenostavitvi liturgičnih oblik	49
Anton Trdan, Čile: Verski poiožaj v Čilu	50
Vencelj Rijavec: Pismo iz Ekvadorja	54
Novice od povsod	57
Slovenski duhovniki v zamejstvu	60
Nove knjige	59

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Victor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Tone Vukšinič, 626 Glenhohne Ave, Toronto 10.

U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Pctr's Church, Dumont, Minnesota.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Rev. Jože Jamnik, Via Nazionale 89, Marianum, Općine, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, 17, rue Charles Dupret, Charleroi, Belgique.

Čile: Rev. Ludvik Ccglar, Capellan, Casa Central, Maipo (Buin), Chile.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namenjeni zanj že določeni. V eni prihodnjih številkih bomo objavili imena.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO II

1955

ŠTEV. 2

„Moj brevir“

Škof Gregorij Rožman, U. S. A.

Dne 17. julija letos je 48 let, odkar mi je škof posvečevalec pri subdiakonatu naložil dolžnost moliti brevir. Tistega dne sem brevir prvič vzel službeno v roke, da opravljam sveti oficij v imenu in po nalogu Cerkve. 48 let član službenega molitvenega zbora Cerkve: kolika milost, kolika čast! Molitveni zbor na zemlji je odmev nebeškega zbora, ki Troedinega slavi, seveda le rahel in nepopolen odmev, pa vendar vključen v občestvo svetnikov.

S svetim ponosom sem sprejel brevir, ki sem ga v otroških letih tolikokrat občudoval v rokah svojih katehetov in gojil skrito vročo željo, da bi kdaj tudi jaz nosil tako zlatoobrezano knjigo in iz nje molil. V tej želji se je v meni najprej javljal duhovniški poklic, še preden sem mislil na maševanje. Tudi pozneje v študentovskih letih me je pogled na duhovnika z brevirjem v roki nekako prevzel, da se je vedno znova vzbudila v meni želja: kdaj Gospod ga boš meni dal? Tako pripravljen sem z velikim veseljem prevzel obveznost molitve brevirja. Ne spominjam se, da bi mi bil kdaj neprijetno breme, ali da bi vsled prezaposlenosti našel zanj težko čas. Jezus mi je dal milost, da sem ga vedno rad molil, bil mi je v duhovno veselje in v duševni oddih sredi drugega dela. Le zelo redkokdaj sem ga moral še le v večernih urah opraviti. Kdor si zna — tudi v največji zaposlenosti — čas nekoliko razdeliti, najde za brevir potrebne odmore, da mu ne ostane ves oficij za pozne nočne ure. Kar z veseljem in nekakim užitkom storim, za to se najde vedno čas.

Brevir je po večini sestavljen iz odlomkov sv. Pisma: psalmi, lekcije prvega nokturna, mnogo antifon in rezponzorijev. Po reformi svetega Pija X. (Const. „Divino afflatu“, 1. novembra 1911 in „Motu Pr.“, 23. okt. 1913) je dobil brevir večjo pestrost, ker pride vsak teden vseh 150 psalmov na vrsto. Vsak dan preberem nekaj sto verzov. Najkrajši oficij, kar zadeva verze psalmov, je torkov, pa vendar šteje 317 verzov. Dan za dnem berem čudovite misli v lepi poetični obliki, ki jih je Sveti Duh bibličnemu pesniku navdihnil. To so molitve za vse slučaje in razpoloženja. Dan za dnem se nam odkriva v njih božja misel, ki nam napolnjuje dušo. Prof. Jože Plečnik je nekoč dejal: „Vas duhovnike drži brevir na duhovni višini.“ Na ugovor, da ga tako raztreseno opravljamo, je odgovoril, da beremo božje besede, iz katerih se vsaj tu pa tam zasveti misel, da jo pazljivo in pobožno preberemo ter se nam vtisne v dušo. Imel je prav. Tisočkrat sem že molil kak psalm, pa maenkrat se mi posveti verz, kakor da ga prvič berem in

odkrijem v njem misel, ki je kakor nalašč za moje tedanje razpoloženje ali pa mi da jasen odgovor na dvom, ki me muči. Posebno še novi prevod, ki odkriva lahko umljivo marsikateri doslej neumljiv verz. Vsakemu starejšemu sobratu bi zelo priporočil rabo novega prevoda; kaj pomeni, če rabimo četrto ure več za oficij? Smo včasih res čudaki. Mar je tisti četrto ure zgubljen, da ga ne moremo Bogu darovati?

Raztresenost je čisto naravna stvar, izraz naše človeške omejenosti. Bog računa z njo, od nas pa pričakuje, da se vedno zopet k njemu obrnemo, kadar koli nas tuje misli odtrgajo od njega. Nihamo sem in tja. Da le nihamo in ne ostajamo za stalno s svojimi mislimi kje daleč od Boga! Psihološko je bil star brevir pravilnejše urejen, ko smo morali pogosto prevračati liste, da smo našli pravilno antifono ali pravi responzorij. Vsak tak „intermezzo“ pozornost poživljal in enakomerno „drdranje“ jezika prekine. Zaradi tega ne maram izdati nekaterih oficijev: božičnih, velikonočnih, binkoštnih itd., ki imajo za vso osmino oficij čisto po vrsti natisnjen, da ni treba nikdar kaj iskati. Človek sem, in če se oficij nikjer ne pretrga, ampak gre vse lepo po vrsti stran za stranjo, potem morem tako „lepo“ biti raztresen, da se komaj zavem, kdaj sem končal; nič me v raztresenosti ni motilo. Pa danes se vse mehanizira in avtomatizira; duh tehnike pronica že v naše duhovno življenje.

Lekcije mi morejo nadomestiti duhovno branje, posebno na takem potovanju, na katero me morem vzeti kaj drugih knjig s seboj. Antifone in responzoriji se svetijo včasih kakor svetle zvezde sredi enakomerno tekočih vrst. Kako bi mogel pogrešati adventne in božične? Dajo nam misel za meditacijo ali pridigo, posebno še, če postavimo izrek v razmere vsakdanjega življenja. Himni Srca Jezusovega dajo snov za mnoge meditacije n. pr. ob prvih petkih. Gravem obligationem moliti dnevni oficij sprejemamo z vso vestnostjo. Zvestoba v tem je vir marsikateri milosti, razsvetljenja in notranje tolažbe. Naša zvestoba je le slaboten odgovor na božjo zvestobo do nas.

Z našim brevirjem so blagoslovljena vsa pota, po katerih smo ga kdaj molili; vsi kraji, koder smo bivali. Koliko spominov! Med žitnimi polji vodi steza, na desni in levi valovi zoreče klasje, kakor da pozvnanja k vsakemu Gloria Patri... in ženjice dvignejo glave, ko pridem tik mimo njih: „Le molite med našim žitom, da bo nam Bog kruh pomnožil.“ Kmet naorjuje, da bo ajdo vsejal: „Gospod, še nad mojo njivo križ naredite, da nam ne bo slana žganjcev vzela.“ In na planinah! O Bog, koliko krasnih ur si mi naklonil na slovenskih gorah, večna ti hvala za nje. Noben dan ni bil brez oficija, nasprotno, utrujenost je pomenjala, ko sem s psalmi hvalil Stvarnika, ki je na našo majhno ozemlje toliko svoje lepote razlil. Mnogo je vrhov v naših Alpah, ma katerih sem z besedami psalmista Boga slaviti poskušal. Le škoda, da nisem v Selah priložnosti večkrat izrabil, po maši odhiteti z brevirjem na žetiče in tam pred pogrnjeno celovško kotlino opraviti male hore. To so bili užitki, za duha in oko, da lepših ni. Nekoč sem prišel zelo utrujen pozno popoldne skozi Turški žleb na Okrešelj. Ves dan ni bilo toliko oddiha, da bi bil zmogel brevir. Utrujen sem bil, da me je skrbelo, ali bom zmogel ali ne. Vzel sem kozarec in stopil pod Dom k studentu. Tam sem se vsedel, postalo je že hladneje, in začel. Priznam, da sem spočetka pri vsakem Gloria popil kozarec hladne vode, ki je ni enake na svetu. In utrujenost je kar polzela iz telesa, omotenost duha se je jasnila, veder in spočit sem molitev končal; poslušali so me vrhovi, ki obkrožajo Okrešelj, in upam, poslušal me je tudi moj angel in Bog.

Najlepše pa je moliti brevir pred tabernakljem. Tu je pravi prostor Jezusu govoriti z besedami božjega razodetja. Hvala Bogu, da sem bil tabernaklju blizu v vseh svojih službah. Jezus nas napolni s svojim Duhom, poživi v nas duhovno moč blagoslovljati, deliti z blagoslovom drugim, kar se nam je med molitvijo v duši nabralo. Vsakokrat to čutim, kadar se po opravljenem brevirju vračam iz cerkve, če na šolskem dvorišču otroci še živahno igrajo in za trenutek prenehajo in prihite: „naj poljubim prstan, blagoslovi me, oče!“ In po poljubu prstana in po znamenju križa nad njimi, se še živahnejši in glasnejši zaženejo v svojo igro.

Z vsakim letom mi raste hvaležnost do Jezusa, ki mi je v svoji Cerkvi dal v roke brevir in mi naložil sladko breme, da smem z besedami svetega pisma Boga slaviti, ga prositi za se in za vso Cerkev in mu darovati svojo revščino in grešnost. Nisem navdušen za krajšanje oficija, za kar se nekateri zavzemajo; posebno ne priznavam razloga prezaposlenosti duhovnikov v današnjih razmerah. Razmere so take, da zahtevajo še več molitve kot doslej, ne pa manj. Hudičeve moči ne bo strlo naše zunanje delo samo, ampam „molitev in post“ ga bosta uničila. Ali je kateri duhovnik tako zaposlen, kakor je bil sv. Janez Vianney? Pa je pri tem svetniško pobožno in pazljivo opravljal svoj brevir.

Prosim vas, dragi sobratje, me zamerite mi, da sem o sebi govoril. Nisem hotel sebe postavljati vam za zgled, le nekaj doživetij v zvezi z brevirjem. Spomine pisati je znak starosti. Storil sem to v sili. Članek, ki sem ga napisal za to številko našega lista, ni došel v tiskarno. (Je zgorel v nadškofijski palači v Buenos Airesu. — Op. ur.) Urednik me je prosil, naj hitro zopet kaj napišem. Ta naglica je kriva, da sem posegel v svoje spomine namesto po učenih knjigah. Naj maš Gospod Jezus k vsem dobrotam še to doda, da bodo moje izkušnje morda še komu pomnožile veselje do brevirja, ki nam je v duhovniškem življenju najzvestejši spremljevalec.

Ob desetletnici sobratov, mučeniških žrtev

Gregor Mali, Buenos Aires

Za nami je že desetletnica vélikega in strašnega dogodka, ko so na naši zemlji vzklili pravi mučeniški cvetovi. Več tisoč jih je. Vsi stanovi so posuti z njimi, tudi duhovniški stan. Z našim vernim ljudstvom so trpeli, krvaveli in umirali za vero in svobodo tudi naši sobratje, Kristusovi duhovniki na veke.

Majniško jutro v Ljubljani 1942. Dr. Lambert Ehrlich se vrača od daritve božjega Jagnjeta proti domu. V Streliški ulici ga zadene zločinski strel. Zgrudi se na tla. Iz ran mu vre srčna kri. Umreti je moral, ker je odločno branil pravice Cerkve in svojega naroda.

V Loškem potoku pri Ribnici na Dolenjskem skrbno varuje svoje ovce pred brezboštvom že priletni župnik Jože Pravhar. Komunisti so ga odpeljali, tri mesece vlačili s seboj iz kraja v kraj, potem pa ga po doigem, strašnem mučenju umorili.

Župnik Janko Komljanec v Prečni. Posnemal je Gospoda v dobroti in ljubezni do ubogih. Odprl je župnišče beguncem in delil z njimi vse, kar je imel. Tudi njega so s silo odpeljali, ga grozovito mučili in ubili. Rožni venec mu je lajšal zadnje trenutke življenja.

Župnik Francè Nahtigal. Že v bogoslovju je svoje sošolce klical k božjemu Soncu. Duhovniški optimizem, apostolska gorečnost in svetniški duh so tri značilne poteze njegovega življenja. Velike Lašče in št. Rupert sta bili dve postojanki, kjer se je kot kaplan in župnik boril s satanom za duše in jih osvajal za Kristusa. Odločno je preganjal laž, zmoto in krivico, ljubil pa je tiste, ki so se motili. Sošolcu je že prej napovedal: „Boš videl, mene bodo komunisti ubili.“ In res so ga. Umirajoč je molil za svoje morilce: „O Bog, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.“

V Dragatušu skrbi za svojo zbegano čredo župnik Jakob Omahna. Bolj ko z besedo ji pridiga s svojim življenjem: „Ne bojte se tistih, ki umore telo, duše pa ne morejo umoriti; bojte se marveč tistega, ki more dušo in telo pogubiti v pekel“ (Mt 10, 28). Brezbožniki so se nad njim maščevali tako, da so ga ovili s slamo in ga na grmadi sežgali.

Župnik Janez Raztresen na Suhorju v Beli Krajini. Bil je dobrega srca, vesele in živarne narave, goreč spovednik in pridigar. Ker je svoje vernike svaril pred komunizmom, so ga brezbožniki razsekali.

Župnika Žužka na kolesu zadene strel Kristusovih sovražnikov, omahne na tla in da življenje za svoje ovce.

Na Blokah je bil ustreljen od brezbožnikov župnik Anton Hren, ki ga je izdal njegov učenec in zaupnik. Bil je blaga in preprosta duša, zvest pastir svoji čredi in dober pevec.

Viktor Turk, zelo zmožen in vzoren župnik v Begunjah nad Cerknico, mož reda in dela. Njegova župnija je bila ena najboljših v škofiji. Tudi njega so iztrgali njegovi čredi, ga odpeljali v kočevske gozdove in ga potem v Mozlju umorili.

Jarc Alfonz, doma iz Ajdovca pri Žužemberku, je z veliko vnemo pastiroval v Starem trgu ob Kolpi. Hotel je svojo župnijo gospodarsko in duhovno urediti. Dosegel je že lepe uspehe. Begunec kaplan Savelli ga je z vsemi svojimi lepimi zmožnostmi podpiral. Oba sta bila že po končani komunistični revoluciji obtožena sodelovanja z Italijani in umorjena.

Župnik Jože Geoheli je goreče deloval v Zaplani nad Vrhniko. Na vso moč se je trudil, da bi v času preskušnje svoje vernike ohranil zveste Cerkvi. Pa je dvignil proti njemu svojo zločinsko roko visokošolec, ki ga je prej denarno podpiral. V zahvalo, ker ga je izročil v smrt, mu je dal v spomin svoj rožni venec. Tako se maščuje Kristusov duhovnik!

Župnik Franc Krašna in profesor Filip Terčelj sta — nič hudega sluteč — hotela ven iz Ljubljane v prosto naravo. Na cesti ju iz zasede napadejo komunisti in ju ustrelé.

Kaplani so bili po šoli in mladinskih organizacijah posebno povezani s slovenskim ljudstvom. Navadno so bili tudi bolj priljubljeni pri ljudeh ko župniki. Tega komunisti niso mogli trpeti. Zato so tudi nad njimi divjali in jih na vse načine morili.

Jakob Mavec je bil odločen ljubitelj resnice in pravice, pa neizprosno sovrážnik laži in krivice. V krajih, kjer je bil kaplan, se je na vso moč trudil, da bi obvaroval ljudi brezbožnega komunizma. Proti njemu se je odločno boril tudi potem, ko je bil begunec v Ljubljani in domobranski kurat. Z domobranci, ki so bili izročeni nazaj, je pil kelih strašnega trpljenja in bil nato ustreljen.

Kaplan Frandè Malovrh je kot kaplan in pozneje kot begunec v Ljubljani z veliko vnemo in odločnostjo delal na to, da bi Slovenci ostali zvesti Bogu in Cerkvi. Bil je med našimi fanti, ko so branili Turjak. Tam so ga komunisti ujeli, ga s Turjaka vlekli v Velike Lašče, odtod v Kočevje, kjer je v zaporih druge in sebe pripravljaval na mučeniško smrt. V Mozlju mu je po stršnih mukah brezbožni strel predrl grlo.

Jenko Janez, kaplan v Žužemberku, nazadnje domobranski kurat. Bil je vzoren duhovnik, do skrajnosti zvest prijatelj, velik dobrotnik beguncev, bolnikov, in ranjencev. Ko so se komunisti bližali Ljubljani, je proti Jesenicam spremljal ranjence, ki jih ni hotel pustiti ramih — brez verske tolažbe. Dal je življenje za svoje ovce.

Henrik Novak, rojen v žužemberški župniji, kaplan v Hinjah. Oče in mati sta mu izprosila poklic. Težko se je odločil zanj. Morda je že naprej slutil, kaj ga čaka. Vendar je bil dober duhovnik. Z veliko vnemo je delal na to, da bi šolska mladina ljubila Kristusa in Marijo. Iskal je pomoči za to delo tudi med učitelstvom. Pa tudi tega niso mogli prenašati komunisti. Iztrgali so ga mladini in župniji, odpeljali in — kakor poročajo — na razbeljeni železni plošči sežgali.

Vinko Kartelic, kaplan v št. Jerneju. Z vsemi močmi in zmožnostmi se je takoj v začetku lotil dušnopastirskega dela. Posebno je gorelo njegovo mlado duhovniško srce za duše fantov. Zavedal se je, da so te v največji nevarnosti. Vse je hotel ohraniti zveste Bogu. Z molitvijo in z besedo se je zanje boril. Ljubil je spovednico, kjer je z veliko gorečnostjo trgal duše iz satanovega objema in jih izročal Kristusu. Zločinci so tudi njega prijeli, ga odpeljali in umorili.

Kaplan Franc Cvar, sodelavec in goreč kaplan župnika Nahtigala v št. Rupertu, je vestno posnemal svojega predstojnika v boju za duše. Zato je bil deležen istih muk kakor on — ubili so ga s koli.

V dachauskem koncentracijskem taborišču je leta 1944 končal svoje življenje kaplan **Anton Duhovnik**. Zastrupili so ga s plinom, potem pa sežgali in njegov pepel raztresli po dachauskem polju.

V Božiču 1945 pripeljejo komunisti iz ječe domobranskega kurata, **Petra Križaja**. Ker je bil nasprotnik brezbožnega komunizma in zvest nauku Cerkev, so mu komunisti pripravili vislice.

Duhovnik Marjan Kremžar je posredoval versko tolažbo Gorenjski, zasedeni po Nemcih, nato beguncem v Srbiji, pa je tudi po njem segla zločinska komunistična roka in ga umorila.

Le imena nekaterih duhovniških žrtev smo navedli, da bi se ob njih spomnili vseh, ki nam iz večnosti govoré in nas živeti, trpeti in ljubiti učé. Morali bi naštetí še bogoslovce, ki jih je padlo nad 30. Veliko so obetali, pa so padli kot žrtve, preden so stopili k božjemu oltarju. Premišljujmo in posnemajmo jih! Bodo jim hvaležni za zgled, ki so ga nam dali in trpljenje, ki so ga prestali, da bi naš narod rešili brezbožnosti.

Župnik in njegov kaplan

Mirko Gogala, Buenos Aires

(Nadaljevanje)

III.

Kaplanova udeležba pri vodstvu župnije

7. Navedli smo nekatere razloge, zakaj je župnik dolžan pritegniti svojega kaplana k soudeležbi pri vodstvu župnije. S tem smo pa vsaj v glavnem že tudi določili naravo in meje te soudeležbe. Zato nam ne bo težko zavrniti ugovora, na katerega se opira splošna praksa, češ da bi kaplanova soudeležba pri vodstvu župnije kratila župnikove pravice, ko je vendar po cerkvenem pravu župnik edini voditelj v fari, kaplan pa mu je v vsej svoji službi podrejen.

Takšna soudeležba kaplanova, kot smo jo razložili in utemeljili, prav nič ne prizadene pravic župnikove avtoritete, ne subjektivne ne objektivne. Glede župnikove subjektivne avtoritete smo videli, da se v kaplanovih očeh še bolj utrdi (prim. II. t. 4). Pa tudi pri ostalih; kajti čim uspešnejše je v fari dušno pastirstvo — k čemur kaplanova soudeležba pri vodstvu v veliki meri pripomore — tem večji ugled uživa župnik pri svojih predstojnikih in pri vernikih. Prav tako tudi župnikova objektivna avtoriteta zaradi tega ne trpi nobene škode. Dobro smo namreč pri predvidevanju razlikovali pripravo načrta od določitve načrta. Jasno smo povedali, naj bi kaplan bil udeležen samo pri prvem, dočim je drugo izključna pravica župnikova. Župnik samo po sebi ni vezan na kaplanove predloge, temveč svobodno odloča, ali jih sprejme ali ne. In če je kak kaplanov predlog sprejet v načrt, ima veljavo ne zato, ker ga je kaplan povedal, ampak ker ga je župnik potrdil. Kaplan pa je vezan na načrt, ki ga je župnik določil, tudi če je drugačen od njegovih predlogov.

Razume se pa, da župnikovo odločanje ne sme biti samovoljno, temveč je vezano na cilj — *salus animarum*. V tem smislu pa je župnikova avtoriteta res omejena, pa ne po kaplanovi krivdi. Dalje so tudi omejene župnikove moči in sposobnosti. Ta obojna omejitev je bistvena vsaki človeški oblasti, kar nujno vpliva na način izvrševanja oblasti. Spomnimo se le na to, kako papež in škofje vladajo sveto Cerkve.

Papež ima kot naslednik sv. Petra v prvenstvu „vrhovno in polno pravno oblast nad Cerkvijo“ (kan. 218—1). Ta oblast je „neodvisna od kakršne koli človeške oblasti“ (kan. 218—2). Kljub temu ima papež stalne pomočnike, ki so udeleženi pri vodstvu vesoljne Cerkve, čeprav se po dostojanstvu in oblasti s papežem niti primerjati ne dajo. Tako n. pr. „kardinali S. R. C. sestavljajo papežev senat in so papežu glavni svetovalci in pomočniki pri vladanju Cerkve“ (kan. 230). Sploh ima vsa rimska kurija ravno v tem svoj razlog za obstoj. In vsi dobro vemo, kako aktivno ti številni organizmi posegajo v vodstvo Cerkve, ne da bi to kaj škodilo papeževi subjektivni ali objektivni avtoriteti. Naj povemo samo en zgled. Papež je edini, ki ima pravico dajati za vso Cerkve obvezne zakone. S tem pa ni rečeno, da samo od njega prihajajo vse zakonske pobude in da on sam osebno izdelava vse zakonske osnutke. Sedaj veljavnega cerkvenega zakonika niso sestavili papeži. Pa zato papežev ugled prav nič ne trpi, ker vsak pameten človek ve, da tudi papež vsega sam ne zmore. In tudi polnost njegove oblasti mi s tem niti

najmanj prizadeta; kajti komisija je izdelala osnutek za zakonik, ker ji je papež Pij X. poveril to nalogo; dalje ni komisija dala osnutku moč zakona, ampak papež Benedikt XV., ki ga je potrdil in z oblastjo razglasil. Takšno ravnanje je nekaj vsakdanjega pri vrhovnem vodstvu Cerkve.

Podobno je v posameznih škofijah. „Škofje so nasledniki apostolov in se po božji uredbi postavljajo na čelo posameznim cerkva, ki jih vladajo z redno oblastjo pod vodstvom papeževim“ (kan. 329—1). Vendar so tudi škofu pri vodstvu dani v pomoč stalni organi, kateri so po dostojanstvu in oblasti nižji od njega. Stolni kapitelj n. pr. „podpira škofa po določbah svetih kanonov kot njegov senat in svet“ (kan. 391—1). Podobno vlogo igra škofijska kurija, sinodalni izpraševalci, župniki svetovalci itd. Tudi škofov ugled zaradi tega ne trpi in njegova oblast zgolj samo zato ni okrnjena razen izjemoma; kajti škofovi svetovalci v nekaterih primerih bolj odločilno pomagajo v vodstvu škofije kot papeževi, ker je škofova oblast po samem pravu bolj omejena. V važnejših zadevah namreč zakonik izrečno zahteva, da mora škof vprašati za svet (prim. kan. 400—1; 476—3; 1520 itd.), a'i pa celo, da mora dobiti pristanek od svojih svetovalcev (prim. kan. 459—3. 3; 1532—3 tid.). V prvem slučaju se za veljavnost škofove odločbe zahteva, da vsaj vpraša za svet, čeprav lahko potem po svoje odloči, v drugem slučaju pa je za veljavnost potreben tudi pristanek svetovalcev.

Župnikova oblast v župniji je veliko manjša kot škofova v škofiji, da o papeževi ne govorimo. In če je s škofovo in celo s papeževo oblastjo in njunim dostojanstvom združljiva soudeležba podrejenih pri vladanju, je še toliko bolj združljiva z župnikovo oblastjo in častjo. Zato s te strani ni nobenega razloga, zakaj bi ravno župnik pri vodstvu župnije ljubosumno odklanjal soudeležbo svojega kaplana, ki „mora po službeni dolžnosti župnika nadomeščati in ga podpirati v vsej župnikovi službi“ (kan. 476—6).

Seveda pa iz zgornjih primerov ne smemo delati kakih napačnih zaključkov. Po splošnem pravu kaplanova soudeležba nikoli ni potrebna za veljavnost župniških odredb, kot smo videli v nekaterih slučajih pri škofu. Župnikove odločbe so vedno veljavne, tudi če se nikoli ne bi posvetoval s kaplanom in bi vedno šel proti njemu, razen če bi škofijske določbe ali ordinarijevo pismo kako drugače ne določalo (prim. kan. 476—6), kar pa se običajno ne dogaja. Kaplanova soudeležba pri vodstvu je potrebna zaradi večje uspešnosti dušnega pastirstva. Zato je župnik brez težke odgovornosti ne more v celoti in trajno odklanjati, čeprav se seveda ta udeležba ne da matematično določiti. Splošno pravilo je jasno in utemeljeno. Konkretno pa je stvar prepuščena zdravemu kriteriju vsakega župnika, da okoliščinam primerno to pravilo aplicira v življenje. Bilo pa bi zelo koristno, če bi se v posameznih škofijah izdelali zadevni pravilniki.

8. V potrdilo naše teze naj končno navedemo še nekaj resničnih primerov iz življenja na fari, ki so tipični za argentinske razmere na sploh. Kažejo nam žalostno stanje, v katerega se več ali manj zapletajo vsi tisti, ki pri vodstvu župnije ne znajo ali nočejo upoštevati svojega kaplana:

Župnik je bil prepričan, da lahko dela, kar hoče in kakor hoče. Zakaj neki bi se oziral na kaplana, ko celo škofijskim odredbam ni dovoljeval vstopa v faro brez predhodne cenzure. V razgovorih s kaplanom je prišlo na vrsto vse mogoče, le dušnopastirska vprašanja ne. Če pa se jih je izjemoma dotaknil, je storil samo v toliko, da je povedal, naj se nihče ne poskuša vtikati v njegove zadeve, da ne rabi sveta od nikogar, da on sam vse najboljše ve in zna in podobno.

Župniku se niti ni zdelo potrebno, da bi kaplana seznanjal s svojimi načrti.

Kaj se bo vse v fari delalo, je kaplan zvedel šele iz nedeljskih oznanil, kot vsi navadni verniki. Ker pa je kaplan zaradi spovedovanja marsikaj preslišal, so bili pogosto verniki še bolje informirani kot on. Razni odborniki in odbornice farnih organizacij so pa sploh redno bili bolj na tekočem kot kaplan. Nedorasla dekleta in stare ženice so na raznih sejah skupaj z župnikom kovale načrte, čeprav nekatere niti celotne ljudskošolske izobrazbe niso imele. Kaplan pa kot župnikov „vicarius cooperator“ niti ni zvedel, kaj so tamkaj sklenili, tudi če je šlo za stvari splošne važnosti za farno. Ta položaj je bil toliko bolj nenaraven in mučen, ker po tukajšnji navadi skoraj samo kaplan pride v stik z ljudmi, ki se približajo župniji, zlasti v pisarni. Da je mogel ljudem odgovarjati na vprašanja, je zlasti v župnikovi odsotnosti redno moral prositi informacije pri raznih predsednikih in predsednicah. Ljudje so v svoji preprostosti pa zdravi pameti hitro spoznali, da to ne gre, samo župnik tega ni uvidel.

Celo v zadevah, v katerih je vse breme padlo na kaplana, se župnik nanj ni nič oziral. Kaplan je n. pr. za ceno velikih žrtev upravljal podružnico in vodil tamkajšnje organizacije. Ko je šlo za kake zunanje apostolske akcije pri podružnici, je župnik odbornike tamkajšnjih organizacij skliceval na posebne seje. Samo kaplana ni vabil nanje in tudi drugače se z njim o zadevi ni pogovoril. Po seji je moral kaplan pri odbornikih poizvedovati, kakšno delo so mu tam določili, če bo moral pridigati in sploh, kako bo moral akcijo izpeljati; kajti župnik je s sejo vred zaključil tudi svoje delo. Čeprav so bili odborniki brez krivde, jih je bilo takšnega ravnanja sram, toliko bolj, ker so v sodelovanju s kaplanom spoznali, da tudi on glede organizacije le nekaj ve, dočim z župnikovimi navodili največkrat niso vedeli, kaj bi počeli. Vse to je mnoge od njih dovedlo, da so odkrito protestirali pri župniku in ga postavili pred alternativo: ali da kaplanu mesto, ki mu gre, ali pa umaknejo svojo pomoč.

Ko je župnik hotel ustanoviti prvo žosistično celico, mu je prišel pomagat škofijski asistent, ki je bil eden največjih organizatorjev žosizma v Argentini. Cel teden sta se sestajala sama in z raznimi vplivnejšimi člani župnijskih organizacij. Na kaplana se seveda nista spomnila kljub temu, da je v delavskem okolju fare samo on vršil vse dušno pastirstvo. Niti po pomoti jima v kaplanovi navzočnosti ni ušel pogovor na žosizem; saj kaplan nima nič opraviti z „župnikovimi“ zadevami. Odveč je poudarjati, da je bil ustanovni sestanek tudi zadnji. Takrat šele je tudi kaplan prišel na vrsto, da bi reševal, a bilo je prepozno...

Podobnih zgledov bi lahko navedli še celo vrsto, pa naj zadostujejo opisana dejstva. Kdo bi si upal trditi, da je takšno ravnanje župnikovo v skladu z občeveljavnimi cerkvenimi predpisi? Ali ni marveč dokaz osebne majhnosti in popolne nesposobnosti za vodstvo župnije? Zato se nam ni treba čuditi, če je tukaj dušno-pastirstvo še na tako primitivni stopnji in se kar moče premakniti z mrtve točke. Kako naj v takih razmerah kaplan dela z veseljem, če pa se po župnikovi zaslugi samo tega nauči, kako se ne sme delati? Ali je kaj čudnega, če na tolikih farah vlada med duhovniki antagonizem, ki se prej ali slej zanese tudi med vernike? Ali je po vsem tem res še tako zelo nerazumljivo, da se kar naprej ponavljajo katastrofe tako v osebnem življenju duhovnikov kot tudi v njihovem apostolskem delu? Seveda s tem močemo reči, da bi zgoraj opisani položaj bil edini vzrok tega žalostnega stanja. Je pa brez dvoma vsaj eden izmed vzrokov in sicer zelo važen.

9. Iz vsega, kar smo dosedaj povedali o kaplanovi soudeležbi pri vodstvu

župnije, so mam lahko jasne ne le zadevne pravice in dolžnosti župnikove temveč tudi kaplanove. Zato o tem drugem le še nekaj kratkih pripomb:

Če župnik da kaplanu možnost soudeležbe pri vodstvu, je kaplan dolžan sodelovati po svojih najboljših močeh. Zasleduje naj dušnopastirske probleme v fari, seznanja naj se z župnikovimi načrti, poskuša naj jih razumeti predvsem od njihove dobre strani, v slučaju potrebe pa naj odkrito pove svoje mnenje in poda tudi samostojne predloge. Včasih bo sicer bolj modro, da molči, vendar »a bi bilo napak, če bi nikoli ne govoril. Še celo pa bi me bilo prav, če bi pred župnikom molčal in se vedel, kot da se z vsem strinja, za njim pa bi kritiziral njegovo ravnanje. To ni tako redek slučaj, ki pa vedno razodeva pomanjkanje poguma in značajnosti. Dalje mora kaplan govoriti, ko je čas za to. Pri vsakem delu je namreč čas priprave, ko se je treba porazgovoriti, in čas izvršitve, ko so debate bolj v škodo kot v korist. Zlasti pa mora kaplan paziti, kako bo govoril. Pri tem je treba modrosti in ljubezni. Svoje mnenje mora predložiti spoštljivo, skromno in obzirno. S tem pa je tudi opravil svojo dolžnost. Ostalo naj prepusti župniku. Ne sme si domišljati, da mora vedno njegova zmagati. Pri delu se mora vedno iskreno in z veseljem podvreči župnikovi končni odločitvi.

Če pa župnik kaplanu me da možnosti za soudeležbo pri vodstvu, pa naj kaplan ne poskuša nasilno spreminjati položaja. Če more na kak lep, morda indirektnen način župnika pripraviti do tega, da spremeni svojo taktiko, prav. Če pa ne, naj potrpi. Tudi na kake pritožbe na višje predstojnike naj nikar ne misli. Bo imel samo škodo, koristi pa nobene. Če si sam ne bo znal ali mogel ustvariti pravilnega sožitja z župnikom, mu ga drugi tudi ne bojo. Le toliko naj bo značajan, da bo sam drugače ravnal, ko bo prišel do samostojnega mesta.

Pri delu pa, ki ga župnik kaplanu odkaže, se kaplan nikoli ne sme v celoti osamosvojiti. Rekli smo, da niti za župnika ne bi bilo prav, če bi se ne oziral na kaplana. Še veliko bolj narobe pa bi bilo, če bi se kaplan ne hotel ozirati na župnika. Zato naj kaplan pri njem išče sveta, upošteva naj ne le njegove ukaze, temveč tudi želje, iskreno naj sledi njegovim navodilom in naj ga ne postavlja pred izvršena dejstva. Kaplan se mora zavedati, da dela odvisno od župnika in da končno vso odgovornost nosi župnik. Nevarnosti prevelike osamosvojitve je kaplan stalno podvržen, čeprav veliko bolj tam, kjer župnik kaplana ne zna pri-tegniti k pametni soudeležbi pri vodstvu. Skušnja kaže, da kaplani velikokrat te nevarnosti ne znajo premagati. Pri nas doma je menda bilo precej tega. Tudi s tem se naredi veliko škode dušnemu pastirstvu, kljub morebitnim delnim in trenutnim dobrim posledicam, ki na splošno ne morejo biti zadosten razlog za takšno ravnanje.

10. Kako pa naj se kaplanova soudeležba pri vodstvu župnije praktično izvede? Še najlažje in najučinkovitejše s pomočjo dušnopastirskih sej, ki naj bi se v vsaki župniji redno vršile, če le mogoče tedensko. Res je, da se župnik in kaplan celo vrsto reči lahko ob raznih priložnostih mimogrede pomenita, ker pač skupaj živita. Ti priložnostni razgovori so brez dvoma zelo koristni in potrebni, vendar redno bi ne smeli biti nadomestilo za dušnopastirske seje, temveč samo njih dopolnilo. Dušnopastirski problemi so preštevilni in pretežki, da bi se jih dalo kar tako mimogrede obravnavati in rešiti. Le na rednih, dobro pripravljenih in pravilno vodenih sejah je to mogoče z uspehom izvesti.

Važnost sej za uspešno organizirano delo je tako očitna in splošno pri-znana, da ni resne organizacije, kjer se sodelavci ne bi redno sestajali na sejah. Zato je toliko bolj nerazumljivo, da so ravno dušnopastirske seje duhovnikov po

farah tako zelo redek pojav. Izgovor, da manjka časa, je prazen. V resnici nam manjka jasnosti v destvici vrednot, manjka nam organizacijske zrelosti in voditeljske sposobnosti, manjka pravega pojmovanja o zdravem razmerju med župnikom in kaplanom, manjka znanja in vaje, kako naj se seja izpelje, da bo prinesla pravo korist. Če pa bi vse to imeli, bi tudi potrebni čas za seje prav lahko našli, v veliko korist dušnega pastirstva.

(Se bo nadaljevalo.)

Verska in narodna vzgoja v izseljenskih družinah

Fr. Fortunat Zorman O. F. M., U. S. A.

Marsikdo izmed duhovnikov, ki so prišli po vojski v to deželo (U. S. A.), mi je dejal: „Vesel sem, da sem na fari, kjer imamo v cerkvi samo angleščino.“ Iz dveh razlogov je delo na enotni fari lažje. Prva dobra stvar je, da se slovenski duhovnik na angleški fari hitreje nauči angleško, kar je nujno potrebno za dušnopastirsko delo na vsaki fari. Drugo pa je, da so odstranjene marsikateri težave, ki jih imamo na narodnih farah. Popolnoma narodnih far danes več ni, zakaj tudi na farah, ki so bile ustanovljene kot narodne, postaja angleščina iz dneva v dan vedno bolj občevalni jezik. Narodne fare so narodne danes bolj zaradi svojega delokroga kot pa zaradi narodnega jezika. Skušnja je tudi pokazala, da narodne fare, v katerih se je vršilo dušnopastirsko delo samo v narodnem jeziku, propadajo ali pa so že propadle. Pri življenju so ostale samo one fare, poleg katerih je bila farna katoliška šola. Pouk v teh šolah se vrši seveda v angleščini. Nekatere poljske fare so imele v šoli pouk v poljskem in angleškem jeziku.

Narodne fare so brez teritorija. Verniki narodnih far danes v mnogih slučajih živijo na teritoriju drugih far. To povzroča včasih razne težave, kar je razumljivo, ako upoštevamo cerkveno pravo. Poleg tega so v nekaterih krajih te fare unijatske. Po pravu vzhodne cerkve ima jurisdikcijo za poroko župnik ženina.

Narodne fare, ki so danes dejansko mešane, (dušnopastirski jezik je dvojezičen), imajo poseben položaj in posebne razmere, ki jih je treba upoštevati v dušnopastirskem delu. Ni mogoče govoriti o vseh vprašanjih, ki jih prinaša to delo. Omejil se bom zlasti na eno vprašanje: razmerje med starši in otroci naseljencev po zadnji vojski v Z. D. A.

STARŠI IN OTROCI

O nekaterih vprašanjih emigrantov danes lažje presojamo kot včasih, ker nam dajo odgovor zgledi generacije, ki je prišla sem v prvih dveh ali treh desetletjih tega stoletja. Otroci teh, to je druga generacija, danes redno govorijo angleško. Slovensko govorijo — kolikor znajo — le s svojimi starši. To velja na splošno, so pa seveda tudi izjeme. A take izjeme le redko srečam. Napisal bom nekaj misli o teh, ki so prišli sem po drugi svetovni vojski. Med njimi in med njihovimi otroci nastajajo vedno večja razlika. To starši čutijo. Ob tem dejstvu nastajajo razni pogovori; včasih se o tem tudi nekaj zapiše. Le redko pa beremo o tem vprašanju razmišljanja, ki bi bila sad resnega in stvarnega presojanja. Naglica življenja in boj za vsakdanji kruh sta nas mavadila, da na resna vprašanja kar mimogrede odgovorimo.

DVA SVETOVA

Starši, o katerih govorimo, so bili vzgojeni v „starem kraju“. Njihovi otro-

ci pa se vzgajajo v novem svetu. Duhovni svet „starega kraja“ in duhovni svet „novega kraja“ sta pa zelo različna. Pod pojmom duhovni svet razumem vse, kar spada v človekovo duhovno življenje v najširšem pomenu besede.

Starejši rod se nekaj časa počuti v emigraciji kot riba na suhem. Vse je tuje in mrzlo. Zato starejši radi obujajo spomine na domovino. Ker imajo skrbi za preživljanje družine, navadno nima jo dovolj časa, da bi se hitro priučili angleščine. Naučijo se toliko, kar jim mimogrede ostane v ušesih in kar je najbolj nujno potrebno za vsakdanje življenje.

Otroci se nauče angleško mimogrede. In po nekaj letih se je pokazalo, da ti otroci govorijo danes bolje angleško kakor slovensko. V starših je nastal opravičen strah, da se jim bodo otroci odtujili. A v tej bojazni so starši velikokrat nedosledni. Mislijo namreč, da bodo „rešili“ svoje otroke, ako se bodo otroci naučili slovensko. Pri tem pozabljajo, da je jezik občevalno sredstvo. Z govorjenjem izražamo svoje misli, svoj notranji svet. Z govorjenjem pokažemo ali izrazimo svoje notranje čustvovanje. Z govorjenjem povemo, kar se v naši notranjosti dogaja, kaj smatramo za pravilno, kaj za napačno, kaj odobravamo in kaj odklanjamo, kaj smatramo za vredno ljubezni in proti čemur se moramo boriti. Skušnja nam zopet pokaže, da se lahko otroci nauče slovensko, a s tem še niso dobili ne zanimanja ne ljubezni za slovensko stvar. Različnost jezika sama po sebi ne dela prepada med starši in otroci. Marsikdo zna slovensko dobro, pa nima nobenega zanimanja za slovenske stvari. Zakaj? Ker se je navzel tujega duha; postal je tak Amerikanec, ki ga Amerika sama ne želi in ne rabi. Vse to, kar smatrajo mavadno oni, ki opravičujejo svoj način življenja pod pojmom „smo v Ameriki“ („free country“), je navadno zelo daleč, ako me celo nasprotno idealu tukajšnje socialne vzgoje.

VZGOJA V DRUŽINI

Glavna teža vzgoje leži na družini. Mnogi problemi sedanjega družabnega življenja so nastali zaradi slabega dru-

žinskega življenja. Morda je še bolj točno povedano z besedami: zaradi razbitega družinskega življenja. Ako otrok nima prave vzgoje v družini, nastane v njegovi vzgoji vrzel, ki je ne more dopolniti niti versko katoliška šola. Vzgoja v katoliški šoli dosega svoj uspeh, ako jo podpira krščanska družinska vzgoja.

Z zgledi bi lahko potrdil, da se otroci iz dobrih krščanskih družin ne sramujejo svojih staršev, ki ne znajo govoriti angleško. Kaj to pomeni? Da svoje starše ljubijo in jih spoštujejo. In z zgledi bi lahko potrdil, da nekateri izmed teh otrok zelo slabo govorijo slovensko. Njihova slovenščina je taka, kakor so se je naučili od staršev. Kjer je ljubezen, tam ni prepada. Ti otroci so dobili od svojih staršev dobro vzgojo. In en sad te vzgoje uživajo sami: otroci jih skušajo razumeti, skušajo se vživeti v njihov položaj, v njihove težave in skrbi, kratko povedano, v njihov duhovni svet.

A žal, taki primeri niso tako pogosti. Kakšne pa so bile te družine, ki so vzgojile dobre otroke? To so bile družine, katerih družinski člani niso govorili samo med seboj, ampak so se skupno pogovarjali v družinski molitvi z Bogom. Lahko rečem, da je v njihovo skromno slovenščino, ki so jo govorili med seboj, padal božji blagoslov in obrodil obilne sadove.

Skušnja pokaže še drugo dejstvo, ki je pa žalostno. So starši, ki se ne zavedajo dolžnosti vzgoje. Pogostokrat so ponosni na svoje otroke, ki dosegajo razne uspehe na družabnih prireditvah. Pustijo svojim otrokom, da gredo svobodno za tem, kar jih veseli. A vse, kar otroka vleče in zanima, ni vedno dobro in pravilno. In tako otroci zaradi tega, kar jih vleče in veseli, zanemarjajo izobrazbo ali celo verske dolžnosti. Ko starši spoznajo, ako sploh spoznajo, napačno ravnanje svojih otrok, jim navadno več niso kos. Taki otroci se navadno popolnoma odtuje staršem. Starši jim niso dali krščanske vzgoje, zato tudi niso deležni blagoslova, ki ga rodi krščanska vzgoja. Stara leta mnogih staršev, katerih otroci živijo v veliki udobnosti, potekajo v zapuščenosti ni morda celo v pomanjkanju.

Duh, ki vlada v družini, vpliva na otroke. Tega se starši vedno ne zavedajo. Nič ne pazijo na to, kaj govorijo. In tako se včasih otroci priuče izražanju, ki ni olikano ali pa je celo nemoralno. Ako oče vpije na otroka med jedjo: kako pa žreš, otrok, ki zna angleško, misli, da je izraz žreti lepa slovenska beseda. Tako se je zgodilo, da je pri neki družabni prireditvi nekdo ponudil komu jed z besedami: „Boš še kaj žrl?“ Drug tak primer sem doživel sam. Neki mož mi je predstavil svojo ženo z besedami: „To je moja baba.“ Iz okoliščin sem videl, da je mislil reči: „to je moja žena.“ Pa se tega izraza ni spomnil, ker je doma verjetno slišal večkrat besedo „baba“ kot pa „žena“.

Vsi novonaseljenci si želijo, da bi njihovi otroci znali slovensko. Ne zavedajo se pa, da znanje slovenščine in ljubezen do materinega jezika nista eno in isto. Materin jezik ne ljubimo zato, ker bi bil morda to najlepši jezik na svetu. Ljubezen do materinega jezika ima globoke korenine. Prvo dožemanje vsega, kar smo prejeli v detinskih letih, smo dojemali potom matere. Mati nam je vsmerjala prve korake v življenje, ona nas je vzgajala za življenje. Ker mati ljubi svojega otroka, mu pokaže lepo v najlepši luči. Duhovni svet matere, ki vzgaja otroka že v detinskih letih, prehaja v otroka. Sprva po kratkih besedah, pozneje pa po daljšem razlaganju, pripovedovanju in kramljanju z otrokom. Otroku ji ob brezštevilnih vprašanjih sam nudi priložnost za tako poučevanje. Ta materina vzgoja je velika duhovna sila, ki marsikateriga pozneje v življenju drži pokoncu, da ne zaide; marsikoga pa iz napačnih potov pripelje nazaj na pravo pot. Zato lahko trdimo, da vzgoje v družini, zlasti vzgoje od strani matere, ne more nihče nadomestiti. Ako družinska vzgoja otroka vodi v svet krščanskih vrednot po praktičnem ravnanju in po besedi, ne bo v otroku nikoli izginilo iz spomina življenje v otroških letih. In to ni samo spomin, temveč je v resnici duhovni svet, ki je dal zdravo oporo človeku za vse življenje. Ako ni v družini zdravega krščanskega življenja, tudi ni prave

vzgoje. Ne mislim pa s tem reči, da v dobrih družinah ni težav in slabosti. Težave in slabosti so povsod, a kjer je ljubezen, so tudi socialne kreposti, brez katerih ni sožitja v družini.

Prepričan sem, da tega, kar se otrok ne nauči v družini, ne more nadomestiti noben drug pouk. Vsak pouk in vsaka vzgoja, katere je otrok deležen, je samo dopolnilo k družinski vzgoji. Dopolnila pa ne moremo dati, kjer ni podlage ali osnove. Osnovo v tem slučaju daje družina. Ako je osnova trdna in zdrava, bo dopolnilo rodilo uspehe. Ako je osnova slaba ali je sploh ni, ni kaj dopolnjevati, ampak je treba začeti. Tako začetenje tam, kjer bi moralo biti dopolnjevanje, ne rodi pravir uspehov.

NEKAJ O NAGIBIH

Starši včasih zahtevajo od otrok nemogoče stvari. Zahtevajo, da bi otroci ljubili to, kar sami ne ljubijo in za kar sami nič ne žrtvujejo. Zahteve in trde besede smatrajo za vzgojo. Hočejo, da bi otrok znal slovensko, sami pa za slovensko besedo nič ne žrtvujejo. Ni denarja za slovenske liste, ni denarja za Mohorjeve knjige (čeprav je denar za televizijo itd.). Ljubezen je treba vzeti iz življenja, pa bo prešla v življenje. Kako bodo otroci ljubili slovensko knjigo, ako je starši ne ljubijo in zanjo nič ne žrtvujejo.

V sodobni vzgoji opažamo nekatere pojave, na katere gledamo s psihološkega stališča z nezaupanjem. Omenim naj samo taka dva pojava, ki sicer nimata sama po sebi med seboj nobene zveze, čeprav nastopata skupaj.

Prvi pojav je ta: starši v premnogi slučajih ne uče otroka moliti, ali ga vsaj ne navajajo k redni molitvi in opuščajo pouk verskih resnic. Zanašajo se na katoliško šolo. Z molitvijo dobiva otrok osnovni verski pouk n. pr. znamenje svetega križa in versko resnico o presveti Trojici. Še več je pa staršev, ki otroka sicer nauče nekaj krščanskega nauka a tega pouka ne vzamejo resno, ker se zanašajo na katoliško šolo. Kaj naj šele rečemo o starših, ki ne čutijo nobene dolžnosti, da bi dali otroka v katoliško šolo. Vsa vzgoja pri takih se navadno omeji na ukaze in prepovedi

in na rabo čutnih nagibov, ki niso v službi višjih vrednot.

Drugi pojav, ki sem ga opazil, je skrb staršev navaditi otroka na lepo vedenje. Skrb je sama na sebi dobra in potrebna. Presenečen sem bil pa nad pojavom, da toliko staršev pošlje otroka pred šolsko dobo v plesno šolo. Sprva sem mislil, da je krivično tako ravnanje, ker s tem otroku v mnogih slučajih (po mojem mnenju) določijo poklice (ples, akrobacije itd. za variety show, cirkus...). Pozneje sem zvedel, da starši tega ne nameravajo. Otroka dajo v plesno šolo, da bo bolj gibčen in da se bo privadil lepemu vedenju. Ne maram se spuščati v vprašanje, koliko je to potrebno ali primerno. Zdi se mi pa napačno z enega vidika. Otrok se po taki zgodnji vzgoji za lepo vedenje navadi iskati nižjih nagibov, ki praktično v otrokovi mladosti zaradi napačne vzgoje nikoli niso v službi višjih vrednot. Krščanska vzgoja pa nižje nagibe (čutne nagibe) uporablja, da z njihovo pomočjo vodi otroka do višjega, duhovnega in nadnaravnega sveta.

Čutni nagibi, ki so zadostni za otroka, ako mu jih znamo prav prikazati, niso zadostni za odraslega človeka. Zato mora vzgoja navajati in usposobiti otroka, da bo napredoval v izbiranju in iskanju višjih nagibov. Ako vzgoja tega otroku ne da, ako ga v teku let ne napravi samostojnega, začne tak otrok pozneje v mladeniški dobi opuščati verske dolžnosti, a za kreposti zgubi vsak smisel.

ZNANJE MATERINEGA JEZIKA

Ako se sedaj omejimo na pouk slovensčine pri otrokih naših staršev, lahko pridemo da nekaterih zaključkov. Ako se ta pouk vrši samo umetno, to je v šoli ali na raznih tečajih, je to samo pouk, ne vzgoja. Kaj to pomeni? Otrok se bo nekaj naučil, ne bo pa dobil ljubezni do materinega jezika in do slovenske stvari. Tak pouk ne doseže tistega cilja, ki ga želijo starši in vzgojitelji.

Ako pa se je otrok naučil slovensko v družini, ako je bil ta naravni pouk samo sredstvo vzgoje s katerim so krščanski starši navajali otroka h molitvi, h verskim dolžnostim in h krepostim,

potem bo materin jezik tesno povezan z otrokovim duhovnim svetom. Mislim, da tega ni treba posebej dokazovati. Marsikdo zna v slovensčini samo še molitve in osnovne verske resnice. Zato je razumljivo, da mnogi naseljenci želijo slovenskega duhovnika, čeprav popolnoma obvladajo angleščino.

Iz tega pa lahko spoznate tudi neko drugo nevarnost za versko življenje. Skušnja je zopet pokazala, da za otroka, ki bo živel v tujem svetu, ni dovolj znanje verskih resnic in molitev le v materinem jeziku. Kakor to čudno zveni, je vendar resnično. O tem nam govori primer poljskih narodnih šol v tej deželi. Po nekaterih farnih poljskih šolah so do nedavna poučevali katekizem samo v poljskem jeziku. Pouk drugih predmetov se je vršil v angleščini. Kaj je bila posledica? Natančneje tega ne vem povedati, a vendar je bila posledica tako vidna, da so škofje zahtevali, da se pouk katekizma vrši tudi v angleščini. Izkazalo se je namreč, da so otroci iz teh šol začeli opuščati prejem zakramentov in druge verske dolžnosti, kadar so bili v takih okoliščinah, da niso mogli do poljsko govorečega duhovnika. Morda ima pojav poljskih odpadniških cerkva velik del svojega vzroka v pretiranem nacionalizmu. Ako je to pretrdo rečeno, je pa gotovo, da je napačna narodna zavest bila izgovor s katerim so opravičevali svoj odpad. To zadnje sem omenil samo zato, ker se mi zdi, da nam marsikaj pojasni, kar laiki ne razumejo, ker ne poznajo položaja.

ZAKLJUČEK

Za zaključek bi rad podal še eno misel, ki je tudi vredna naše pozornosti. Med starejšim in mlajšim rodom so bile vedno razlike. Razlika med starši in otroci ni tipičen primer emigracije. Starejši rod težko sprejme „nove stvari“. Za mlajše so pa te „nove stvari“ nekaj naravnega. Življenje ni mirovanje, ampak je neprestano gibanje in razvijanje. Posamezniki se starajo in umirajo, človeštvo pa živi in napreduje. Vkljub žalostnim in tragičnim pojavom, smemo in moramo govoriti o napredku in razvoju na vseh področjih. Tudi ako svet

presojamo z verskega stališča, moramo govoriti o napredku. Življenjska in nepremagljiva sila Kristusa, ki živi in deluje v svojem skrivnostnem telesu, v Cerkvi, je neizčrpna in neskončna. Kristus razodeva danes svojo moč v svojih udih in v človeštvu na tak način, da nam, ki smo oslepljeni od življenjskega materializma, ta moč ni vidna. A zaradi tega ne smemo postati malodušni. Obupati moramo vero v Kristusovo nepremagljivost.

Kolikokrat so že stari obupavali nad mladino. In večkrat morda samo zato, ker gre mladina s časom (mislim v dobrem pomenu besede), starejši rod pa ne more sprejeti novih oblik, v katerih

se v verskem življenju skrivajo isti naku in ista načela. A zaradi tega tudi ne smemo vreči sence na starejši rod. Duh časa in vzgoje je dal njihovi duhovnosti svoj pečat. Duh sedanjega časa daje krščanski duhovnosti svoj značaj. Verske resnice in moralne dolžnosti so nespremenljive, zunanja oblika življenja pa se spreminja. In v tem samo po sebi ni nobene tragike.

Ako presojamo razliko med starejšimi in mlajšimi, se človeku nehote zazdi, da je Stvarnik sam položil v človekovo naravo teženje po odmiranju temu svetu. Ako bi star človek stal pred smrtjo z vso življenjsko in mladostno silo, bi bila smrt bolj težka.

Najvažnejše apostolsko delo naše dobe

Anton Merkun, U. S. A.

Najvažnejše apostolsko delo sedanjega časa je delo za cerkveno edinost. Ruski komunizem se širi po vsem svetu. Z njim se širi napadalno brezboštvo, kakršnega zgodovina ni doživela. Svet se vedno bolj razkristjanjuje. Središče vsega tega peklenskega brezbožnega delovanja je Rusija. Imamo organizacijo Apostolstva sv. Cirila in Metoda (ACM), ki dela na to, da se Rusija izpreobrne in postane katoliška. J. Calvet pravi: „Kitajska se ne bo nikdar izpreobrnila, ako ne privedemo Rusije k prestolu edinosti...“ Po Apostolstvu sv. Cirila in Metoda delujemo za zedinjenje Rusije s katoliško Cerkvijo in po zedinjenju Rusije delujemo za pokristjanjenje večine človeštva.

Mi slovenski duhovniki smo dolžni delovati za edinost sv. Cerkve. Tej dolžnosti se ne more in tudi ne sme odreči prav noben slovenski duhovnik. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda mora biti vsakemu duhovniku srčna zadeva. Dokazem:

To je presrečna želja Jezusova, ki mora biti vsakemu duhovniku ukaz.

Gospod Jezus Kristus je molil ob zadnji večerji: „Sveti Oče, ohrani jih v svo-

jem imenu, ki si mi jih dal, da bodo eno kakor midva...“

A ne prosimo samo zanje, ampak tudi za tiste, ki bodo po njih besedi v me verovali, da bodo vsi eno, kakor Ti, Oče, v meni in jaz v Tebi, da bodo tudi oni v nama eno, da bo svet veroval, da si me Ti poslal in da si jih ljubil, kakor si mene ljubil.“ (Jn XVII, II, 15—23).

Razkoli in verski odpadi od Kristusu Cerkve so torej proti volji božji in trajna rana na Kristusovem mističnem telesu.

Papeži naglašajo nujnost zedinjenja

Papeži so vedno povdarjali nujnost dela za zedinjenje. V ta namen so se vršili vesoljni cerkveni zbori, n. pr. v Ferari-Florenci (1438—1439) in drugi.

Za zedinjenje vzhodne Cerkve s katoliško so se veliko prizadevali zadnji papeži, kakor Leon XIII., Pij X., Benedikt XV., Pij XI. in tudi Pij XII. Tudi nujni pogoj za zedinjenje je dosežen. Bilo je prelite mnogo mučeniške krvi.

ACM je bilo odobreno od papežev in priporočeno. Kar Kristusov namestnik sv. oče naroča in priporoča, to moramo duhovniki izvršiti.

Jugoslovanski škofje priporočajo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda

Jugoslovanski škofje so vso Katoliško akcijo postavili pod posebno zavetje sv. bratov Cirila in Metoda. Škofje so pozivali: a) da duhovniki postanejo člani ACM, b) da vsi dušni pastirji v svojih župnijah uvedejo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

Prošnja in poziv

Dežele, v katerih je bilo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda razširjeno, so prišle pod komunistični jarem. To so bile slovenske, hrvatske, češke in slovaške škofije. Središče je Velehrad, kjer je umrl sv. Metod in bil tam tudi pokopan. Sedaj ni mogoče delovanje ACM v deželah, ki so prišle pod komunistični jarem.

Radl tega so Slovani v Rimu ustanovili začasno novo ACM. Predsednik je Poljak, podpredsednik je Čeh, tajnik je Hrvat, blagajnik je Slovenec Rev. p. Anton Koren S. J., spiritual, Pont. Collegium Russicum, Via Carlo Cattaneo 2, Roma, Italia. Pokroviteljstvo je prevzel kardinal Tisserant, tajnik Vzhodne kongregacije.

Knjiga „Cirilmetodijska ideja“

Če od koga, moramo od duhovnika pričakovati, da se bo poučil o prevažnem vprašanju zedinjenja krščanskega Vzhoda s katoliškim Zapadom. Da bi se temu odpomoglo in da bi se vsak duhovnik lahko poučil o cirilmetodijski ideji, sem spisal knjigo Cirilmetodijska ideja. Knjigo sem razposlal večini, toda plačalo jih je zelo malo, tako da preti zguba. Imam knjigo še vedno v precejšnji množini in jo rad takoj pošljem po nižini ceni en dolar vsakomur, kdor bi jo naročil.

Prevzvišeni gospod škof dr. Rožman o knjigi Cirilmetodijska ideja“

V predgovoru te knjige piše Prevzvišeni knjigi na pot: Ta knjiga je kratek priročnik za vsakogar, ki se hoče poučiti o prevažnem vprašanju krščanstva, o zedinjenju ločenih vzhodnih (pravoslavnih) Cerkev s sveto katoliško Cerkvijo. Razkol je rana, ki boli vsako katoliško srce.

Kdor ljubi sveto Cerev, ga peče v dno duše, da je edinstvo raztrgano in s tem kraljestvo božje na zemlji oslabiljeno. Kristus želi, da bi bili edini vsi, ki vanj verujejo. Te želje ne more izpolniti brez našega sodelovanja, s katerim s človeške strani pripravimo srca, da v ljubezni do Gospoda Jezusa vstopijo v njegovo enotno čredo. Mnogo molitve in žrtev je treba za to. Približali se bomo edinstvu tem bolj in tem prej, čim več bomo v ta namen molili in žrtvovali. Molili in žrtvovali pa bomo, ko bomo bridko vprašanje ločitve in nujnost edinstva spoznali. Ta knjiga ti nudi spoznanje. Vzeml in preberi jo! Gospod Jezus te bo blagoslovil. — Gregorij Rožman, škof.

Kritik g. I. Lavrih o knjigi „Cirilmetodijska ideja“

Težko bi človek zaželel bolj primene in podučne knjige za današnji čas kot je knjiga Cirilmetodijska ideja. Zakaj? Vsi prav dobro vemo da je Marija v Fatimi napovedala izpreobrnjenje Rusije, toda ne brez našega sodelovanja, ne brez naših žrtev, molitev in predvsem dela za cerkveno edinstvo. In to naše sodelovanje je bistvo cirilmetodijske ideje. Če pa hočemo delati za gotovi cilj, moramo ta cilj poznati in poznati tudi sredstva za doseg cilja. In Merkurova knjizica nam to v polni meri nudi. V silno jasni, preprosti in dokumentarni obliki nam opiše historično dejstvo razkola in njega razvoj, dalje napore katoliške Cerkve za zedinjenje in končno sredstva, oziroma naše dolžnosti pri apostolskem delu.

Poleg tega je cirilmetodijska ideja važna iz mednarodnega stališča. Pravoslavna hierarhija se je na žalost vpregla v komunistični voz in pomaga rdečim mogotcem zaslužnjevati ruski narod kot tudi druge, kjer je pravoslavje razširjeno. Zato je boj proti komunizmu istočasno boj za zedinjenje pravoslavne Cerkve s katoliško Cerkvijo. Tudi o tem nam ve knjiga mnogo povedati.

Nujno je zato, da bi našla ta knjiga pot v vsako slovensko družino, saj smo prav mi katoliški Slovenci v prvi vrsti poklicani, da se borimo za velike ideale cirilmetodijske ideje.

Tudi vernike pridobite za ACM!

Sedaj je nastopilo veliko zgodovinsko obdobje, ko se naj ves svet odloči za Kristusa in njegovo sv. Cerkev ali proti Kristusu in njegovi sv. Cerkvi. Komunizem je postal pankomunizem, ki hoče zavladati vsemu svetu. Mreže ima razpredene po vsem svetu. Komunizem se bo boril za ta cilj do zadnjega, dokler bo mogoč gibati. V ta namen izrablja vsa mogoča sredstva. Čujmo in razumimo klice Kristusovih namestnikov, velikih papežev od Leona XIII. do Pija XII., ki vsi pozivajo na sveto in prepotrebno delo za cerkveno edinost. Od nas duhovnikov je odvisna enotnost sv. katoliške Cerkve, a lahko rečemo, od tega delovanja je odvisna tudi bodočnost našega naroda in tudi vseh slovanskih narodov, ki so sedaj zaničevani, prezirani in zatirani. Resnica je, da je bil komunizem zanesen iz Zapada v Rusijo. Rusija se je upirala in bila izdana od Zapada. Slično kakor Slovenci, ki so se upirali, a bili naposled izdani. Slovani, izdani od Zapada, po številu okrog 200 milijonov, so morali iti v trpljenje na Kalvarijo. Sodijo, da je bilo pobitih v vojski in revoluciji ali umrlo vsled lakote do 40 milijonov Slovanov. Toda prišel bo dan vstajenja. Kristus je trpel in po trpljenju je slavno vstal iz groba kot zmagovalec. Tako bodo tudi slovanski narodi in drugi narodi za železnim zastorom vstali po padcu komunizma k novemu lepšemu življenju. Fatimska Marija je obljubila rešitev, toda pod pogojem, da molimo, delamo pokoro in se poboljšamo. Zato je naša sveta dolžnost, da Marijo častimo in jo kličemo na pomoč. ACM je postavljeno pod Marijino varstvo. Imejmo zaupanje, ne bomo osramočeni, če bomo storili svojo dolžnost.

Zato kličem, vabim, prosim

Zato kličem, vabim in prosim vse soprobrate duhovnike, da se zavedajo svoje dolžnosti. Kristus vas kliče, sv. Cerkev

vas pozivlja po rimskih papežih, trpeči narodi za zastorom prosijo in pričakujejo od nas pomoči, tudi mati Slovenija steza k nam svoje roke, proseč za rešitev. Zato pomagajmo v prvi vrsti z nadnaravnimi sredstvi, in to v okviru ACM. Pristopite vsi duhovniki v Apostolstvo in agitirajte med verniki slovenske krvi, da se vpišejo v ACM. Dolžnosti članov so: 1. Člani molijo vsak dan en očenaš in zdravamarijo s pristavkom: „Sv. Devica Marija, prosí za nas!“. 2. Plačujejo na leto članarino v znesku, ki je primeren s 25 centi. Siromašni udje plačujejo, kolikor morejo. Ne prenehajo biti člani, če v skrajni bedi opravljajo samo predpisane molitve.

Vzhodni institut v Rimu

Papeški vzhodni institut hoče služiti dvema nalogama: v prvi vrsti nudi latinskim duhovnikom možnost, da spoznaja krščanski Vzhod, v drugi vrsti naj bi bil visoka šola za vzhodne katoličane, da na njej izpolnijo svoje znanje v teoloških disciplinah.

Papeški ruski zavod v Rimu

Papež Pij XI. je zgradil zavod „Russicum“ za vzgojo bodočih apostolov Rusije. Postavil ga je pod zaščito sv. Terzije Deteta Jezusa, zavetnice trpeče Rusije.

V Russicum se sprejemajo mladeniči, ki so z dobrim uspehom končali gimnazijske študije in ki imajo voljo, žrtvovati se za sveti smoter — za duševno rešitev Rusije in njeno povrnitev v naročje sv. Cerkve.

Priporočamo slovenskim mladeničem, da se posvete temu vzvišenemu poklicu. Tudi duhovniki se lahko posvete temu poklicu, njih študiji so krajši. Prošnje je treba nasloviti na Pont. Collegio Russo, Roma 128, Via Carlo Cattaneo 2, Italia.

„Dolžni smo pa mi prenašati slabosti onih, ki niso močni, in ne delati sebi pogodu. Vsak izmed nas naj skuša bližnjemu ugoditi k dobremu, v spodbudo. Zakaj tudi Kristus ni sebi ugodil“ (Rim 15, 1—3)

Dekret o poenostavitvi liturgičnih oblik

Ivan Ahčín, Argentina

Kongregacija za obrede je 23. marca 1955 izdala dekret o poenostavitvi liturgičnih rubrik v brevirju in rimskem misalu. Odlok je bil objavljen v Acta Apostolicae Sedis (št. 4/5 od 23. 4. 1955) in stopi v veljavo 1. jan. 1956. Dekret je velikega pomena tako pod vidikom liturgične reforme kakor pastoralnega dela.

V dekretu je izražen začasni značaj reforme. Izrecno namreč pove, naj bi novi natisk liturgičnih knjig zaradi dekreta ne bil spremenjen. Nove izdaje bodo torej še vedno vsebovale rubrike, ki ne veljajo več. Iz tega je razvidno, da je dekret le začetek bolj dalekosežne reforme, ki jo novi čas zahteva. Poročilo v „Osservatore Romano“ (4. maja 1955) je nekoliko pojasnilo nadaljne namene, ki jih ima kongregacija:

„Objava splošnega dekreta o poenostavljenju rubrik je pri mnogih duhovnikih vzbudila vtis, da je v kratkem pričakovati tudi spremembo besedila v brevirju in v mašnih formularjih.

Sporočamo pa, da bo pričeta reforma trajala še nekaj let. Zato obdrže ne le sedanji brevirji in misali svojo dosedanja vrednost, marveč tudi tisti, ki bodo med tem na novo tiskani. Po predpisu dekreta morajo popolnoma ustrezati sedanjemu tekstu.“

Kljub njegovi začasnosti pa vendar dekret nima značaja nekakšnega izhoda za silo. Iz njegovih poedinih zahtev je jasno, da hoče celotno liturgično molitev osredotočiti v smislu cerkvenega leta. Nedelje so v liturgičnem redu povišane, številni prazniki svetnikov pa znižani. Odpadejo skoraj vse oktave. Po eni strani so rubrike poenostavljene, po drugi strani pa prav s tem prihaja bolj do izraza zgradnja cerkvenega leta.

Dekret ima pet poglavij: Splošne smernice, spremembe v koledarju, komemoracije, spremembe v brevirju in spremembe v misalu.

Spremembe v koledarju

Najvažnejše spremembe so v drugem poglavju. Prazniki in dnevi, ki imajo

značaj semiduplex odpadejo. Nedelje ki so dosedaj imele značaj semiduplex in binkoštna vilgiiija postanejo duplex. Prazniki svetnikov, ki so dosedaj bili semiduplex, postanejo simplex; dosedanja prazniki pa bodo poslej le komemorirani. To poenostavljenje se tiče okrog 100 dni v letu. S tem je brevir nekoliko okrajšan in pomen cerkvenega leta napram svetniškim praznikom izrazito poudarjen.

Nedelje pridobe na veljavi. V adventu in postu dobe značaj duplex primae classis in imajo prednost pred vsakim svetniškimi praznikom. Le Gospodovi prazniki, ki padejo na nedeljo, jih liturgično nadomeste. Vendar pa liturgija izpodrinjene nedelje ni ne anticipirana ne kasneje med tednom komemorirana.

Od vigilij jih ostane le šest: pred božičem, binkoštni, pred vnebohodom, pred vnebovzetjem, pred sv. Janezom Krstnikom in sv. Lovrencom. Prvi dve ostane privilegirani.

Posebno pomembna je odprava prazničnih oktav. Ostanejo le tri: božična, velikonočna in binkoštna. Iz tega sledijo podrobne spremembe v liturgičnem koledarju posebno v prvi polovici januarja, v oktavah vnebohoda, in v tednih po sv. Rešnjem Telesu ter prazniku Srca Jezusovega.

Postni čas dobi svoj poudarek v tem, da bo v bodoče dovoljeno, moliti privatno brevir postnih dni mesto praznika svetnikov, ako nimajo najmanj značaja duplex 2. classis. Izbira, ki jo je že dosedaj imel mašnik pri postnih sv. mašah je sedaj raztegnjena še na brevir.

Komemoracije

V tretjem poglavju dekreta so močno omejene komemoracije, ki dosedaj v brevirju zavzemajo velik obseg. Poslej so v brevirju in pri maši le tri oracije; v nedeljah in praznikih 2. classis le dve; dneve, ki imajo značaj 1. classis in ki so privilegirani pa le ena oracija. Vedno so komemorirane le nedelje, potem prazniki 1. classis, dnevi v adventnem in

postnem času, kvaterni dnevi v septembru in prošnji dnevi Komemoracije pa se omeje le na oracijo in se ne raztegnejo na credo in na mašno prefacijo.

Spremembe v brevirju

Dnevni časi brevirja, o katerih govori 4. del dekreta, so okrajšani za uvedbo molitve (očenaš, zdravamarija, credo). Dnevni brevir se zaključuje z Marijino antifono po kompletoriju. Preces ferialis ostanejo le v sredo in petkih postnega časa, adventa in kvaterne tedne razven binkošne oktave. Preces dominicales popolnoma odpadejo. Symbolum Athanasianum se moli le na praznik sv. Trojice. Primae vespere ostanejo le še pred nedeljami in prazniki 1. in 2. classis. „Officium festivum“ je omejen v prilog tedenskega brevirja oz. psalmov. Male horae (prima, tertia, sexta, nona) imajo z izjemo praznikov, ki so 1. classis v bodoče dnevne psalme, s čimer je močno olajšana tekoča molitev brevirja.

Spremembe v misalu

Pri sv. maši odpadejo druge in tretje

oracije, ki so bile dosedaj predpisane v različnih dobah cerkvenega leta. Tudi „orationis imperatae“ bodo omejene. Tudi če so „pro re gravi“, odpadejo ob nedeljah v postu in adventu in pri petih mašah. Pri petih črnih mašah je poslej le ena oracija. Sekvenca „dies irae“ ostane le pri prvi maši na dan vernih duš in pri črnih mašah ob smrti, oziroma pogrebem dnevu. Vendar pa sekvenca „dies irae“ prostovoljno duhovnik lahko moli pri vsaki črni maši. Credo se moli le še ob nedeljah, na Gospodove in Marijine praznike, na smrtne dneve apostolov in evangelistov, na praznik cerkvenih učencev in pri slovesnih petih votivnih mašah. Zadnji evangelij je vedno iz prolongo sv. Janeza razven pri tretji božični maši in cvetno nedeljo.

Nova reforma liturgičnih rubrik je dokaz, da želi sveta stolica, da bi molitev svetega oficija bila bolj praktična in liturgično bolj usmerjena na cerkveno leto, pa čeprav je zato bilo potrebno žrtvovati stoletno tradicijo. Duhovnikom naj bi reforma omogočila, da bodo mogli brez velike listanja po brevirju moliti notranje bolj zbrano sveti oficij.

Verski položaj v Čilu

Anton Trdan, Čile

Da si bo čitatelj mogel bolje predstaviti razmere, v katerih deluje katoliška Cerkev, podam najprej nekaj splošnih oznak.

Čile ima ca. 6 milijonov prebivalcev. Po večini so mešanec med belo in indijansko raso. Dokler so bili tu gospodarji Španci, ki so kolonizirali Južno Ameriko, so v krstnih knjigah razlikovali med Španci in Indijanci, po osvoboditvi v začetku 19. stoletja pa so postali vsi prebivalci enakopravni. Čistih Indijancev je vedno manj, živé zlasti na jugu v provinci Araucania. Bela rasa prevladuje v mestih in sploh večjih krajih. Med priseljenci je treba zlasti omeniti poleg Špancev in Italijanov še Nemce in Hrvate Dalmatince, ki imajo vsi zelo dober sloves in so silno podjetni.

Na jugu v Punta Arenas in na severu v Antofagasti je zelo veliko hrvaških priseljencev. Črncev v Čileju ni. Jezik, ki ga tukaj govorijo, je španski, a se imenuje kasteljanščina. Neizobražen Čilec ti na vprašanje ali zna špansko, odgovori, da ne zna. Nič ne ve, kateri jezik se govori v sosednjih državah, kakor tudi misli, da so povsod po svetu ljudje bele in temne polti in da je povsod po svetu zimski čas v mesecih maj—avgust.

V glavnem moremo razlikovati tri sloje: višji, srednji in nižji sloj. Meje med posameznimi sloji niso ostro določene in mnogokrat je težko reči, v kateri sloj kdo pripada. Prav tako razlikujemo tri cone: severno, kjer so ogromni predeli neposeljeni in kjer le redko-

kdaj dežuje; srednjo cono, ki je najbolj poseljena zaradi ugodnega podnebja in južno cono, kjer dežuje „13 mesecev“ na leto kot pravi pregovor.

Čilenci so na splošno zelo prijazni. Treba pa je poudariti da Španci niso pošiljali sem vedno najboljših ljudi. Dežela je bila od Španije najbolj oddaljena in domačini so se hrabro upirali španskim kolonistom. Še danes trdijo Araukanci, da so jim Španci zemljo ukradli. Iz Španije je prišlo v te kraje veliko ljudi, ki so ušli ali bili izpuščeni iz zaporov. Posledice se še danes čutijo. Značilne lastnosti Indijanca so: lenoba, nesnaga, zahrbtnost, maščevanje in pijančevanje. Te lastnosti so prešle seveda tudi v mešance. Značilno za Čilence je tudi, da radi ukazujejo in vsakdo hoče imeti svojega pomočnika ali tajnika, da mu ukazuje. Imajo vedno oni prav. Vse vedo najbolje. Vsak Čileneec ti n. pr. takoj pove, katero bolezen imaš in ti nasvetuje zdravlilo, po večini kak čaj ali zelišča. Zdravniki imajo zato večkrat težko stališče. Sploh so Čilenci zelo ponosni in so vase naravnost zaljubljeni. Njihovo podnebje je najboljše, njihova demokracija je najpopolnejša, dežela najlepša na svetu. Tudi potovanje v Evropo jim tega prepričanja ne spremeni.

Glavne ceste v deželi so asfaltirane, veliko je motornih vozil, ki konkurirajo vlakom. Inflacija je pa vsak dan večja. Odtod draginja in neprestane stavke delavcev in uradnikov, dijakov in učiteljev. Birokracija je zelo velika. Politično je dežela demokratično urejena, ima poslansko zbornico in senat, predsednik države je voljen za 6 let, je obenem predsednik vlade in izbira ministre po svoji volji. Političnih strank je okrog 30, sploh je politično življenje zelo razgibano. Sodstvo, šolstvo in medicina so na visoki stopnji, je pa v deželi veliko nepismenih, ker manjka šol. Zemlja je povečini razdeljena na veleposestva. Dežela je bogata na rudah: baker, soliter, premog, nafta, ki igrajo veliko vlogo v gospodarskem in političnem življenju. Znana so čilska vina. Industrije je precej in še raste. Tekstilna industrija je v rokah Arabcev, bakreni rudniki v rokah Sev. Amerikancev, tržnice po vogalih pa v rokah Italijanov. Glavno

mesto Santiago je milijonsko mesto, na evropski višini, pa tudi na deželi se je veliko storilo v kulturnem oziru.

RAZMERJE MED CERKVIJO IN DRŽAVO

V Čileju so vpeljali civilni statistični urad že leta 1885. Če je bil kdo rojen pred tem letom, prizna država veljavnost cerkvenim listinam. V tem letu so uvedli tudi obvezno civilno poroko. Ni potrebno, da se izvrši civilna poroka pred cerkveno. Po nekaterih krajih po deželi je precej zakonov, ki so le cerkveno poročeni. Praktično pa civilni uradi le upoštevajo cerkvene listine. Vsi vedo, da rojstni podatki v civilnem matičnem uradu ne odgovarjajo resnici. Obstoja namreč zakon, da je treba vpisati novorojenčka v roku 30 dni, sicer je treba plačati kazen. Večina pa se ne ravna po tem zakonu in da ni treba plačati kazni, dajo napačne rojstne podatke, medtem ko pri krstu povedo po pravici. Tako ima večina Čilencev dva različna rojstna datuma. Zato n. pr. vojaški urad pri naboru zahteva poleg rojstnega lista še krstni list, da se ugotove vsi resnični podatki. Prav tako zahteva krstni list pri vpisu otrok v gotove vrste šol, nadalje celó civilni matični uradi zahtevajo krstni list v služaju vpisa kakor odrasle osebe v njihove registre.

Po zadnjih podatkih je v Čilu 89% katoličanov, to se pravi onih, ki se prištevajo sami katoliški Cerkvi. Po ustavi iz leta 1925 je Cerkev ločena od države, vendar vsi priznavajo, da se je ta ločitev izvršila na prijateljski način. Bila je celó v nekem smislu, ne sicer nujna, pač pa izhod v danem položaju. Do leta 1925 je državna oblast imela veliko besedo pri imenovanju škofov. Obstojele so le štiri škofije za vso državo, ki meri 741.767 km².

Te škofije so bile: Santiago, Concepción, La Serena in Ancud. Te ogromne škofije je bilo treba razdeliti na več manjših, česar pa državna oblast ni hotela storiti, med drugim tudi iz gospodarskih razlogov, ker bi s tem morala plačevati podporo novim škofijam. Izvršila se je ločitev Cerkve od države juridično, dejansko pa sta ostali Cer-

kev in država v prijateljskem razmerju. Država ima v Vatikanu svojega poslanika, enako uživa apostolski nuncij v prestolici Čila velik ugled. Vojska ima svojega vojaškega škofa, ki ima stopnjo brigadnega generala in približno 20 vojnih kuratov, ki prejemaajo državno plačo. Prav tako imajo vse bolnišnice svoje bolniške kurate, ki so plačani od države. V manjših krajih so kar krajevni župniki hkrati kaplani bolnišnic, večje bolnišnice po mestih pa imajo svoje posebne kurate, ki živijo v bolnišnicah.

Škofje so pred ločitvijo prejemale državno plačo, ki pa ni bila velika. Čile ima sedaj 3 nadškofije: Santiago, Concepción in La Serena; 13 škofij, 2 apostolska vikariata in eno apostolsko administraturo. Vsega skupaj je 545 župnij. Škofije so revne. Škofje so povečini imenovani iz višjih socialnih slojev. Zanimivo pa je, da prvi čilski kardinal, ki je nadškof v Santiagu in primas za Čile, pripada srednjemu sloju. Nekaj škofov pripada tudi redovnemu kleru, posebno v misijonskih predelih kot so Araucanía, Aysen in Punta Arenas.

DUHOVNIŠTVO IN DUŠE- BRIŽNIŠTVO

Čile je dežela, ki ima v Južni Ameriki največ duhovnikov, pa se kljub temu piše in govori o pomanjkanju duhovnikov. Stvar bi zahtevala drugačno oznako: Duhovnikov ni premalo, samó nesorazmerno so razdeljeni. V mestu Rancagua n. pr., ki šteje 50.000 ljudi, je 20 duhovnikov, pa vendar so delavski predmestni deli versko zelo zapuščeni. Vse cerkve in kapele so razvrščene okrog glavnega trga v središču mesta in po teh cerkvah se duhovniki kar „tepejo“, kje bo več maš, medtem ko so predmestni delavski predeli brez verske oskrbe. Dotok prebivalstva v predmestja je Cerkev prehitel. Predmestja nimajo svojih cerkvá, ne stalnega duhovnika; da bi pa šli k maši v cerkev v sredino mesta, pa se zdi ljudem predaaleč. Posledica tega je verska brezbriznost in nevednost in dostikrat odpad od vere. V mestih je na splošno preveč duhovščine, na deželi pa premalo. Mesta so pač bogata in imajo vse udobnosti, dežela pa

vsega tega nima. Poleg tega je v Santiagu več duhovnikov, ki imajo ministerio libre. Po naše bi se to reklo: so zgolj mašniki, ki jim škofija ne nalaga nobene dušnopastirske obveznosti. Ti duhovniki se vzdržujejo sami z dohodki, ki jih imajo.

Župnije na deželi so na splošno teritorialno silno obsežne in zelo revne. Poleg tega so pota v slabem stanju, posebno v deževni dobi. Ko narastejo potoki in hudourniki skoro ni mogoče potovati drugače kot na konju. Duhovnik na takih župnijah je ves dan na konju. Po 80 km daleč in še več mora iti k bolnikom oziroma maševat, da tako oskrbi tudi vernike na skrajnem koncu svoje župnije. Poznam mladega župnika, ki mi je pripovedoval, da ima noge v stegnih od jezdenja vse krvave. Še dobro se mu ne zacelijo rane, pa mora spet s konjem na pot.

Vsi svetni duhovniki v Čilu triniramo ob nedeljah in to ne na istem kraju, temveč daleč zunaj na podružnicah. Po novem odloku sv. stolice mora biti duhovnik teš vse dopoldne, ker bi smel kaj toplega vzeti le eno uro pred sv. mašo. Ker pa si sv. maše hitro sledijo ena drugi in to na različnih krajih, se ne more duhovnik poslužiti tega privilegija. Pred tem odlokom je bilo drugače. Imeli smo dovoljenje, da smemo vzeti kaj toplega tudi 5 minut pred sv. mašo. Tako se dogaja, da pride duhovnik k tretji maši do smrti izmučen. Dvakrat je že maševal, pridigal in spovedoval, krščeval, naredil pot po 40 in več kilometrov in pred tretjo mašo ne sme ničesar zaužiti. Treba je razlikovati dve vrsti podružnic: župnijske, ki so v zelo slabem stanju in privatne, ki so last veleposestnikov in honorirane. V nekaterih privatnih kapelah je sv. maša samo enkrat na leto, ko se pridiga sv. misijon. Ob tej priliki pač vsi verniki pridejo k zakramentom in otroci se na hitro roko kar v enem tednu pripravijo na prvi sv. obhajilo. Jasno je, da je versko znanje pri takih vernikih zelo majhno. Večkrat se zgodi, da zamenjajajo karmelsko Mater božjo s sv. Jožefom ali celo s Kristusom in otrok na vprašanje, koga bo prejel v sv. hostiji, tu in tam odgovori: a la Virgen, t. j. Ma-

rijo. Take župnije so predvsem na severu v Pampi in na jugu, kjer je pomanjkanje duhovnikov zelo veliko. Take škofije so praktično še pravo misijonsko ozemlje, kjer delujejo po večini redovniki kot n. pr. salezijanci v Punta Arenas, italijanski serviti v Aysénu, bavarski kapucini v Araukaniji in belgijski frančiškani na severu. Po zadnjih podatkih deluje v Čilu 2.275 duhovnikov. Od teh je 958 škofijskih duhovnikov in 1.317 redovnikov. Skoro polovico, zlasti med redovniki, je tujcev, ki niso čilske narodnosti. Od redovnikov je v deželi največ salezijancev 159 po številu, na drugem mestu so frančiškani, ki jih je 147, tretje mesto pa pripada očetom presvetih Src, ki imajo 93 redovnikov:

Čilska duhovščina je zelo nacionalna. Vse čilsko je najboljšje. Tujce, kot menda povsod, gledajo od zgoraj navzdol. Duhovnik tujec si mora z lastnim delom utirati pot in ugled med njimi. So sicer na zunaj prijazni, ob raznih prilikah pa ti dajo vedeti, kaj mislijo o tujcih. Na splošno duhovščina ni bogve kaj izobrazena v teoloških vprašanjih. Po posvečenju skoro ne študirajo več, ker ni trienčnih izpitov in prav tako ni župnijskega konkurza. V nekaterih škofijah imajo duhovniki svoje mesečne sestanke ki pa niso obvezni, kjer se obravnavajo razna teološka vprašanja, pa manjka avtoriteta, ki bi dala veljavo raznim mnenjem in predlogom. Pastoralnih konferenc po našem vzorcu ne poznajo. Tudi dekanov ni. Najlaže bi pač označil duhovščino v dušnem pastirstvu takole: Vsak župnik je praktično kot nekaj mali škof na ogromnem farnem ozemlju. Deluje čisto neodvisno in odloča o vsem po svoje ter ima prav malo stika s svojim škofom. Praktično se nadzirajo le kaplani, ki jih je po mestih precej, na deželi pa zelo malo. Med kaplani je veliko tujcev, ki jih imajo tako na „preizkušnji“. Jasno je, da se tujec kot kaplan lahko veliko nauči ob strani modrega in očetovskega župnika, vendar je za tujca velikega pomena, da kmalu postane samostojen, kar pa je včasih zelo težko, ker tujcu ponudijo le težke podeželske fare, ki so zelo siromašne. Če pa se duhovniku posreči dobiti primerno samostojno mesto, zlasti

še, če prideta skupaj dva slovenska duhovnika, je vse drugo lahko. Ko mamreč verniki vidijo, da duhovnik dela za blagor duš, ga vzljubijo in mu tudi pomagajo, saj je znana po vsem svetu čilska gostoljubnost.

Od slovenskih duhovnikov nas je le malo prišlo v Čile, pač iz razloga, ker ni tukaj tako velikega pomanjkanja duhovnikov, in še ti smo večinoma v srednji coni. Evropski duhovnik bi težko vzdržal v vroči Pampi na severu ali pa v vlažnem podnebju na jugu. Nekaj slovenskih redovnikov pa živi prav na jugu dežele v Punta Arenas.

SEMENIŠČA

Veliko se govori in dela v zadnjem času za pomnožitev domačega duhovniškega naraščaja. Skora vsaka škofija ima svoje malo semenišče, ki ima zadnja dva razreda ljudske šole in nižjo gimnazijo. Gimnazija ima v Čilu šest razredov. V malih semeniščih so za profesorje le duhovniki, navadno novomašniki. Vzgoja in pouk se vršita čisto drugače nego pri nas. Najprej otroka semeniščnika ne pustijo domov. Le tu in tam za nekaj dni sme iti domov. Tudi za velike počitnice ne gre k staršem, temveč gre semenišče skupno na obalo. Gojenca hitro oblečejo v talar, še preden konča študije na gimnaziji. Do nedavnega so bili vsi gojenci v malih semeniščih brez državno veljavnih izpitov. Zdaj pa se prakticira, da vsi gojenci semenič napravijo ob koncu leta vse izpite pred državno komisijo. Procentualno le malo gojencev ostane vztrajnih, zato pošljejo dijake višjih razredov v skupno semenišče v Santiago ali v Concepción, kjer nadaljujejo tudi teološke študije. Prav v zadnjem času gradijo veliko novo semenišče v Santiago. Bogoslovci v Santiago študirajo na katoliški univerzi, ki ima za svojega rektorja nadškofa in ima zelo velik ugled v javnem življenju. Katoliška univerza ima vse fakultete in v vsem lahko konkurira državnim univerzam. V škofijskem semenišču so po večini vsi gojenci pripadniki srednjega sloja, ker sinovi bogatih staršev, če imajo duhovniški poklic, gredo k jezuitom. Če pa zaide v škofijsko semenišče kak pripadnik višjega sloja, ima

veliko izgleda, da postane škof. Kato-liški starši večkrat ne puste, da bi njihov sin postal duhovnik, ker vidijo revščino, v kateri živi župnik. Iz tega razloga sinovi bogatih veleposestnikov sploh zelo redko postanejo duhovniki. Veliko duhovniških poklicev se zgubi, ker vstopajo v redovniške seminarje in to brez redovniškega poklica. Posebno se zgube tudi ženski redovni poklici, ako n. pr. izobrazeno dekle vstopi v red z majhno izobrazbo in spozna v noviciatu, da zna več verouka kot njena magistra. Majhna izobrazba redovnic je tudi kriva, da jih odrivajo po bolnišnicah. Imajo jih tam

le zato, ker so poštene, da hranijo perilo, da nadzirajo dekle, ki pometajo, da molijo pri bolnikih in pokličejo duhovnika k umirajočemu. Preje so redovnice vse vodile po bolnišnicah. Polagoma so jih pa nadomestili z laičnimi bolničarkami, ki so bolj izobražene. Vendar preprosto ljudstvo redovnice zelo spoštuje in večkrat se zgodi, da gre kdo spraševati kar redovnice, namesto da bi šel k župniku po nasvet glede krstov, porok in drugih farnih zadev. Na žalost imajo nekateri ženski redovi zelo majhno formacijo tudi v duhovnem oziru.

(Se bo nadaljevalo)

Pismo iz Ekvadorja

Vencelj Rijavec

Gospod urednik „Omnes unum“ me je naprosil, naj kaj napišem za revijo. Prošnji po svojih močeh in razpoložljivem času prav rad ustrežem.

Ekvador je majhna južnoameriška država tako po razsežnosti kot po številu prebivalstva. Število prebivalcev komaj doseže 4 milijone. Ekvadorska črta deli deželo na dvoje; en del tako spada na severno, drugi pa na južno zemeljsko poloblo. Ima le dve letni dobi in sicer: deževno ali vročo in suho ali zmerno. Vsaka traja po 6 mesecev. Posebnost te dežele v klimatičnem pogledu je tudi ta, da se tu prepletajo skoro vsi klimatični pasovi, tako da si človek tu lahko izbira klimo, ki mu je najbolj všeč.

Življenje v tej deželi je pestro in zanimivo. Predvsem seveda za tujca, ki je prišel iz čisto drugačnih krajev.

Ko sem leta 1952 prišel sem, sem se počutil kot v novem svetu, ki mu do tedaj nisem videl enakega. Vse je bilo novo: tip pokrajine, mesta, ljudje, navade, versko življenje, jezik. Zdel sem se sam sebi potnik, ki sem zašel v kraj, kamor nisem imel namena stopiti. A to je bil le prvi vtis; kmalu sem se nove dežele navadil in se danes počutim v njej prav dobro.

Seznanil bi vas rad z nekaterimi posebnostmi in zanimivostmi te dežele. Najprej klima. Glede na klimo se Ekvador deli na tri pasove: obalni (la costa), kjer vlada tropično podnebje; gorski (la sierra), ki ga označuje svež gorski zrak združen z večno pomladjo; in vzhodni pas (el oriente ecuadoriano), kjer je tropično podnebje prevladujoče. Tropičen pas, bodisi obalni ali vzhodni je precej težak; vzhodni še težji kot obalski. Zrak se kar kuha; sonce pripeka s tako silo, da življenje čez dan skoro izumrje. Proti večeru in zgodaj zjutraj se dela, potem pa se ljudje umaknejo v hiše. Deževna doba se začne koncem decembra ali prve dni januarja in traja vse do junija, suha doba pa od junija do božiča. Prehod med eno in drugo dobo je hiter. Razlika med tema dvema dobama je velika. Po prvem deževju narava ozeleni. Zaradi obilice padavin se namnože metulji in komarji in druge žuželke, ptiči začno delati gnezda, kače se s hribov spuste v dolino. Povsod polnost življenja. Pač pa se promet skoro ustavi. Asfaltiranih ali sploh tlakovanih cest je v Ekvadorju le še malo, ostale pa se v deževni dobi spremenijo v veliko brozgo blata. Hribovske vasi ostanejo ves ta čas odrezane od ostalega

sveta. V tem času sta mula in konj edino prevozno sredstvo.

Obe tropični pokrajini, obalska in vzhodna, imata močno podoben površinski relief. Vsepovsod je videti nasekljane hribočke, ki komaj kje dosežejo 500 metrov nad morjem. Bujno rastlinstvo jih dela močno gobaste, kar jim jemlje tisto ostrino in zato tudi privlačnost kot jo imajo maši slovenski hribi. Imajo pa svoj čar v deževni dobi, ko se ode-nejo z lepim zelenim plaščem. Na milijone drobnih ptičkov uživa lepoto tega gaja in prepeva potniku, ki na muli potuje po teh sierrah in se otepa nagajivih komarjev, ki mu brnijo okoli ušes. Zemlja je v tropičnih krajih zelo plodovita. Ko jo po suhih mesecih zalije dež, je vse takoj zeleno. Celo ceste ozelenene. Kar čez noč, bi dejal, postanejo pašnik. Treba jih je pogosto čistiti; ker ni tozadevnih strojev, opravijo to delo domačini z dolgimi meči, ki jim tu pravijo machetas. Tlačo mojstrsko znajo sukati to orodje, ki pa more postati tudi orožje, da puste zemljo za seboj kot obrito.

Vse drugačni so hribi v osrčju Ekvadorja. Ti so mnogo višji, ostrejši, bolj naši, zato bolj privlačni. Njihove vrhove krasí večnobelo pokrivalo, pobočja pa modro zeleni plašč mogočnih ekvaliptov, v katerih senci najde truden potnik prijeten oddih. Ob sončnem vzhodu ali zahodu marsikatero oko uživa njih čar. Med najbolj obiskane hribe spadajo: Pichincha, Cotopaxi, Chimborazo, ki imajo vsi nad 4000 m višine.

Poglavje zase so mesta. Tudi glede na to moramo ločiti trojni Ekvador: obalo, sierra in vzhod. Vzhodni in obalni tip mesta sta si močno podobna. Ceste so široke, ravne, prašne in navadne ste so široke, ravne, prašne in navadno močno zamazane. Tip hiše je hiša iz bambusa ali desak, zgrajena na kolih. Okna so navadno brez šip, zastrta z mrežo ali kar z navadnim platnom. To je zelo ugodno za gospodinjo, da vse odpadke iz kuhinje pomeče brez ceremonij na cesto. Kdo bo tolikokrat na dan odpiral okno, kot bi bilo to v ekvadorski in je deloma seveda tudi vsaki drugi kuhinji potrebno. Seveda zaradi

te navade večkrat trpijo mimoideči, ko jim nenadoma kaj prileti pod noge ali pa še kam drugam. Precej hiš je pa sploh brez oken, ker so bambusove stene dovolj duknjaste, da je v hiši vedno dovolj svežega zraka. Klimatično gledano je tak tip hiše zelo pripraven, zdravstveno pa seveda manj. V bambusovih stenah se namreč nabere mnogo prahu, obenem pa so varno zavetišče za podgane in vsa mogočo drugo glazen. Strehe so iz slame ali pločevine.

Mesta v sierrri so popolnoma drugega tipa. Navadno iz kamna, opeke ali blata. Imajo debele zidove in majhna okna. Strehe so iz opeke ali kamnitih plošč.

Prebivalstvo je različno. V splošnem je Ekvatorijanec precej nizek, koščat in močan. V tropičnih krajih prevladuje temna polt, ki se bolj nagiba k črni kot pa k beli. V gorskih krajih so bolj rdečkasti, širokih pleč, razvitih usten, obilnega okroglega obraza in globokih ličnih črt. Glede na poreklo bi se dali razdeliti na tri skupine: španskega porekla, čistokrvni Indijanci, ter mešanci iz špancev ter Indijancev.

Ekvatorijance španskega porekla je lahko poznati. So dosti visoki, bele polti, dgotopni za pogovor, s precejšnjo kulturo, in redno dosti verni. V vsem zelo podobni Evropejcem. Domača politika je v njih rokah, dajejo smer javnemu življenju. So vodilna plast, kljub temu, da so v veliki manjšini.

Ekvatorijanci mešanega porekla so zelo podobni poekvatorijančnim špancem, a opazijo se indijanske primesi tako na telesu kot v njih duševnosti. So bolj temne polti, manj dojemljivi, bolj vase zaprti, močno nagnjeni k pijači, nepraktični, a dobri in vljudni. Na verskem polju se da z njimi nekaj narediti.

Čistokrvni Indijanci — El Indio civilizado — ki je sprejel katoliško vero in zna pisati, je edini pravi prebivalec te dežele. Povsem se razlikuje od prvih dveh skupin. Njih oznake so: močno temna polt, nizka postava; z malim so zadovoljni; po urejenem življenju ne hrepene, ljubijo pijačo in ples. Počasi dojemajo, brez navdušenja, lauh. Za pojasnilo navedem primer, ki pove več kot teorija. Bil sem nekoč tri dni v neki

hribovski vasi. Navada je taka, — okolišne so jo naredile —, da tedaj prineso otroke iz bližnje in daljne okolice krstiti in birmati. Tako so zadnji dan prišle v vas tri Indijanke, vsaka s svojim otrokom v naročju. Pred cerkvijo so se vsedle na tla in klepetale, vmes pa dojile otroke. Stopim k njim in jih vprašam: „So vaši otroci za krst ali za birmo?“ — „Za oboje,“ so odvrnile. „Preskrbite si čimprej botre za eno in drugo, ker bom tu le še nekaj ur.“ Po eni uri se vrnem, pa jih dobim še ravno tam. Ponovim jim isto naročilo in se odpravim v cerkev krščeovat tiste, ki so že bili za krst vse pripravili. Končam opravilo in stopim iz cerkve. Ženice se še niso ganile. Spet stopim k njim in jih za božjo voljo prosim, naj si preskrbijo botre, ker bodo sicer njih otroci ostali brez krsta in birme. Le gledajo me, ne rečejo nič. Odidem. Čez dobro uro se vrnem. Bog se usmilil! Ženice še vedno sedijo in klepetajo, celo sejo imajo, coca-cola si natakajo, se krohotajo, vreščijo... Krasen prizor, si mislim, škoda da nimam aparata, to bi bil spomin. Smeje stopim spet k njim. Poskusim zadnjič. Zresnim se, skoro ujezim. Vašo troci bodo po vaši krivdi ostali brez krsta, pogančki (moros). Lene ste kot gobav osel. Niste vredne drugega kot palice in to trikrat na dan. Adios!“ Nisem se motil. Čez pet minut je stala vsaka s svojim botrom pri meni in potem je bilo s krstom in birmo kmalu pri kraju.

Življenjski nivo teh ljudi je izredno nizek. Žive od mesa, riža, banan, pla-

tan in podobnega. Na zunanost me dajo veliko. O veri vedo prav malo in so kar zadovoljni, da malo vedo. Indijanec pravi: V Boga verujem, tudi v Marijo in svetnike; vsem prižigam sveče; otroke dajem krstiti in birmati, soy muy católico. Duhovnike zelo spoštujejo in so nad vse ponosni, če duhovnik stopi v njihovo hišo. Tega ne bodo nikoli pozabili. Še njih vnuki se bodo hvalili, da je ta ali oni Padre spal v njihovi hiši. Smisla za organizacijo nimajo. Posameznik bo še kaj naredil, če bo kdo venomer stal za njim in ga priganjal; od skupnosti pa ni ničesar pričakovati. Morda bi človeku uspelo, da bi jih dobil vkup, pa le enkrat. Če bi pa napovedal ples in pripravil nekaj žganja, potem pa prileze staro in mlado. Za ples so neutrudljivi, za žganje pa neodželjivi. Kar sproti si ga kuhajo iz sladkornega trsa. Po večjem blagostanju in bogastvu ne hrepene. Le za sproti si žele imeti. Vse življenje je pa tudi pokazalo, da Indijanec sploh ni sposoben, da bi se gospodarsko dvignil posebno visoko. Če se pa komu le posreči, da je prišel kam naprej, pa ne bo dolgo trajalo, ko bo vse zapravil, največkrat enostavno zapil s svojimi prijatelji, potem pa živel od spominov na te lepe čase.

Opomba: Vse kar omenjam o Indijancih velja le za tiste, ki jih imamo tu v Manabi, ne pa za ostale v Ekvadorju. Ekvador ima namreč veliko različnih indijanskih plemen, ki se med seboj dosti razlikujejo — o teh pa, če Bog da, nekaj v naslednji številki.

POMANJKANJE DUHOVNIKOV V LATINSKI AMERIKI

Srednja in Južna Amerika šteje 34% vseh katoličanov, pa le 8% vseh duhovnikov in 11.4% vseh seminaristov.

Za 150 milijonov duš je le 30.000 duhovnikov. Belgija n. pr., ki ima le 2% katoličanov na svetu, pa ima 4.5% svetovne duhovščine. V Belgiji pride en duhovnik na 574 vernikov, v Argentini na 4.631, v Cubi eden na 7.786, v dominikanski republiki eden na 12.701, v Gua-

temali pa celo na 28.801 vernika le en duhovnik.

Vse bolj se kaže nujna potreba po vzgoji laikov, ki naj bi prevzeli vsaj tisto delo na širokem misijonskem področju, ki ga zaradi silnega pomanjkanja duhovnikov kot laiki morejo vršiti. Latinska Amerika, ki se hitro modernizira in industrializira, more postati nevarnost za celotno krščanstvo, ako se bo nagel skok v industrializem izvršil brez vsakega stika s Cerkvijo in brez njene-ga duhovnega vpliva.

JUGOSLAVIJA

Umrli je g. Anton Kovačič, župnik na Bregu pri Kranju. V prihodnji številki bomo objavili kratek sestavek njemu v spomin.

Za današnje dni. Starejši župnik v okolici Zagreba je bil klican k bolniku. Hitro je oblekel roket in preko njega kratko sukno. Pogledal je še, ali ima pri sebi deset dinarjev za tramvaj in se napotil proti cerkvi, da vzame Najsvetejše. — Zelo začuden je bil, ker na tramvaju sprevodnik ni hotel njemu dati voznega listka. Rekel mu je, da je že dobro. Ko je opazil, da je župniku nerodno, mu je rekel: „Isus ne plati ništa.“ Župnik je postal še bolj preplašen. Ni si mogel razložiti, kako da sprevodnik ve, da je na poti k bolniku. Nato se je dvignila s sedeža ena od gospa, se približala do vozača in mu nekaj pošepetala na ušesa. Ta je takoj vstal in naprej stoje vozil. Vsi potniki so utihnili in se zresnili. Vsi moški so se odkrili. Eden od sopotnikov je župnika opozoril, da se vidi zadaj roket izpod površnika. Župniku je bilo takoj vse razumljivo. Zvečer je rekal sam pri sebi: „Pa le nismo z vero še tako na koncu. Hvala Bogu!“

Koncem aprila so bili izpušчени iz ječe: Stanko Lenič, Sodražica; Darko Slapšak, št. Jurij pod Kumom; dekan Peter Flajnik, Kropa; prof. dr. Janez Fabjan in župnik Presetnik.

3. julija je imel v Dev. Mariji v Polju novo mašo Janez Kocjančič.

„Dela imamo zelo veliko. Občutno primanjkuje duhovnikov, posebno in ljubljanski škofiji, ki je sedaj dobila še del tržaško-koperske škofije, odkoder je mnogo duhovnikov odšlo... Versko življenje vernikov je prav lepo, veliko pa je tudi verske brezbriznosti. Kar je praktičnih katoličanov, so v resnici močni v veri; vse, kar je bilo mlačnega, povprečnega in neznačajnega, je odpadlo. V ognju trpljenja in preizkušenj se je vse prečistilo in utrdilo; in zato v resnici lahko pritrdim mnenju enega sobratov, da vera pri nas že dolgo ni

bila tako globoko zasidrana v ljudstvu.“ (Iz pisma duhovnika iz domovine).

ARGENTINA

V nedeljo 31. julija sta v semeniški kapeli v Adrogué prejela mašniško posvečenje gg. Franc Himelreich in Jošt Mantelanc. Oba sta teološke študije dovršila na naši fakulteti v Adrogué. G. Himelreich bo imel novo mašo 7. avgusta v Floridi, g. Mantelanc 14. avgusta na Belgrano, Buenos Aires. O tem bomo več poročali v prihodnji številki.

V semenišču v Adrogué so dogradili prostorno novo kapelo. Prizidali so tudi nekaj sob za gojence Apostolske šole.

G. Janez Malenšek je bil pred kratkim imenovan za kaplana v Lanusu, kjer župnikuje g. Janez Hladnik.

AVSTRIJA

15. junija so na špitalskem pokopališču položili k poslednjemu počitku truplo sobratja Jerneja Hafnerja, župnika in dekana v Moravčah. „Svobodna Slovenija“ v Buenos Airesu je o njem zapisala sledeče besede: „Ta naš župnik ni poznal nobene narejenosti, nobene hinavščine: bil je ves iskren in če si z njim občeval par minut, si ga mogel poznati do dna: ves naraven, dober in iskren duhovnik. Današnji človek, ki toliko ljubi narejenost, ki skuša vse prepleškati s svežimi barvami, da skrije gnilobo, v gospodu Hafnerju ni našel prijatelja. Prepričani smo, da je božji Sodnik našel na tej duhovniški duši dosti lepih potez in ga obdaril stoterno v večnosti.“

ČILE

G. Anton Zrnec je odšel iz Čila v Limo, Perú. — G. Anton Gril je bil iz Iquique prestavljen v Quillota. — G. Franc Fekonja je phrestal težjo operacijo in je že docela okreval.

ECUADOR

Pred veliko nočjo, menda je bilo to 21. marca, se je skoraj do smrti pobil sobrat Milan Palčič. Vozil se je na mo-

tornem kolesu iz Portoviejo v Montecristi po lepi asfaltirani cesti. Na nekem ovinku se je srečal s tovornim avtomobilom in zaradi velike brzine ni imel časa, da bi se izognil. Treščil je z vso silo v kamijon, razbil novo motorno kolo in obležal na cesti s štirikrat zlomljeno levo nogo in levo roko v komolcu. Operacija je trajala šest ur in je dobro uspela. Nekaj dni po operaciji je bilo stanje zelo ugodno, zadnje dni pa smo dobili iz Guayaquila vest, da je zelo narastla vročina in je stanje zopet kritično.

15. maja so z veliko težavo v spremstvu štirih zdravnikov, g. škofa in dveh duhovnikov odpeljali iz Sta. Ana v bolnišnico v Manto g. Julija Čuka. Dobil je močan srčni napad. Podelili so mu že zakramente za umirajoče. Tri dni se je boril s smrtjo in jo končno premagal. Prišel je specialist za srčne bolezni iz Guayaquila, preiskal srce in ugotovil, da je zdravo. Imel je vnetje amigdalas. S kisikom, injekcijami in različnimi modernimi zdravili so mu rešili življenje. Vsi slovenski duhovniki tukaj smo se zbrali ob njem in s strahom čakali razvoj bolezni in rezultat zdravljenja. Bolnik je veliko trpel in je res čudežno ostal pri življenju.

ITALIJA

Gorica. — Mons. Alojzij Novak je prve dni maja obhajal v Gorici zlato mašo. Dolga leta je bil dekan v Črničah na Vipavskem. Nato je postal stolni kanonik v Gorici in dekan slovenskega štandreškega dekanata. Zaradi težav glede državljanstva se je kanonikatu odpovedal. Je bil vedno zelo delaven gospod in si je pridobil veliko zaslug za Cerkev in narod. Bog naj ga nam ohrani še veliko let!

V juliju sta praznovala srebrno mašo gg. Srečko Rejic, župni upravitelj v Nabrežini, in Rarko Premrl, profesor na slovenski gimnaziji v Gorici.

10. julija je imel v Nabrežini novo mašo domačin salezijanec g. Viktor Godnič. Posvečen v mašnika je bil v Monteortone v Italiji.

G. Drago Butkovič je spremenil naslov. Novi naslov je: Via don Bosco 3, Gorica. — Na Dunaju biva slovenski du-

hovnik Franc Felic. Njegov naslov je: Hafnerstrasse 11, Wien XVI.

Duhovniška zveza Srca Jezusovega za slovenske duhovnike je imela na praznik Srca Jezusovega svoj letni občni zbor. Podano je bilo lepo in izčrpno poročilo o prvem letu življenja in dela Zveze.

Rim. P. dr. Bruno Korošak O. F. M. je dokončal delo, ki ga je začel z doktorsko tezo in ga dopolnjeval skozi 10 let. Knjiga ima XXVIII — 652 strani in nosi naslov: Mariologia S. Alberti Magni eiusque coequalium. — P. Bruno je član komisije za izdajo del Janeza Dun Skota. Tej komisiji predseduje p. Balič.

PERU

G. Leopold Kavčič, salezijanec, je postal v Piura ravnatelj velikega salezijskega zavoda. Je to lepo zaupanje slovenskemu sobratu.

G. Ciril Kump, slov. salezijanec, je postal duhovni vodja v zavodu v Haycayo.

KANADA

Nova maša. 5. junija je opravil prvo sv. daritev naš rojak Alojzij Ambrožič. Slovesnost se je vršila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj v Torontu. K oltarju so ga spremljali številni sorodniki in prijatelji. Pridigal je prevz. g. škof Gregorij Rožman, arhidijakon pa je bil stric p. Bernard Ambrožič, subdijakon sorodnik g. Edwin Oman, župnik iz Minnesote, dijakon pa g. Odilo Hanjšek, stari prijatelj Ambrožičeve družine. Cereemonijar in tovariš, kakor je na Slovenskem navada, je bil g. Skomave.

Novomašnik Rev. A. Ambrožič je bil rojen 27. januarja 1930 v Gaberju pri Dobrovi. Gimnazijo je začel v Ljubljani, nadaljeval je v Vetrinju, Lienzu in dokončal v Spittalu leta 1948. Nato je odšel z družino preko morja v Kanado, kjer so se naselili v Malvern pri Torontu.

Z novo mašo je bilo združeno tudi proslavljanje 40-letnice mašništva p. Bernarda, strica novomašnikovega.

12. junija je g. Lojze ponovil novo mašo v krajevni župniji.

NOVE KNJIGE

Branko Rozman: Na steni spi čas. Linorezi Alekse Ivančeve. Oprema Raf-ka Vodeba. Rim 1954.

Branko Rozman je v samozaložbi izdal v 200 izvodih svojo prvo pesniško zbirko. Zbirka je razdeljena na tri dele in obsega 25 pesmi, ki so bile zvečine že objavljene v raznih emigrantskih publikacijah, največ v bogoslovnem glasilu „Misli“.

Prvi cikel nosi naslov „Ta moja celica!“ in vsebuje najbolj osebne pesmi. Pesnik se v njih posveti sebi in svojim problemom. Otrga se od hrupa in kričavosti sveta in se zapre vase („Puščavnik“), da se najde, zbere, uredi in spopolni v samoti. Angel varuh, Marija in Križani mu delajo družbo in bdé nad njim („Moj dom“). V molku in zbranosti je ves vesel in srečen. Iz moje „celice“ opazuje zorenje ajde in grozdja in ob tem se zave tudi svojega zorenja v duhovnika. (Časovno soupadajo te pesmi z leti semeniške priprave na duhovništvo.) Ko ga prešine spoznanje, da je njegova življenjska naloga, smisel njegovega življenja, duhovništvo, torej služba Bogu in ljudem, se ves preda tej nalogi in v njem zraste pogum in pripravljenost na vse, tudi na žrtvovanje in razdajanje samega sebe.

„Pod oknom mi grozdje zori:
kot moje srce je
težko in polno
od žeje brezmejne,
da se razpoči
in se raztoči
v vse žeje.“ (str. 10)

„Me kličeš. Grem, grem — v mlin pod kamen
in v zidanico belo nad dolino,
da dober kruh bom, dobro, močno vino.“
(str. 14)

Drugi del, „Obrazi, drevesa in oblaki“, slika tihožitja in pokrajinske impresije. Iz njih vstaja podoba matere, ki počiva v grobu. V tem ciklu je tudi lepa pesem „Dež“, edina socialno navdahnjena pesem v zbirki.

Zadnji cikel je imenovan „Trta joka“. Pesnik je tu ves begunec. Prve pesmi tega cikla so večerna in jesenska razpoloženja. Pesnik živi v tujini, se vanjo vživlja, dojema njene lepote, občuti tudi tu božjo dobroto, vendar se mu spet in spet zbudi misel na dom, vedno znova se drami domotožje. V domovino, kakršna je sedaj, ne more, zato pa upa, da „spet vzkali (vzbrsti življenje“ („Pismi“). V predzadnji pesmi se obrača na Marijo, Jo spominja na grenke dni Njenega begunstva v Egiptu in jo sprašuje:

„kdaj se bomo mi nasmejali,
na tej in na oni obali,
na poti nazaj?“

V zaključni pesmi „Domov“ se domotožje še bolj razraste in nato prelije v prošnjo k Bogu za povratek:

„Prenesi me, Bog, na rodna tla,
tja, veš, kjer hruška medí,
tja, veš, kjer so bele noči,
tja, kjer je solz kot zvezd.“

Rozmanova poezija je osebna lirika, intimna in nežna. Odlikuje jo doživetost in iskrenost. Prosta je vsake napihnjenosti in narejenosti. Je preprosta in razumljiva. Skoraj vse pesmi preveva veder optimizem, vsaj v zaključnih verzih. Rozman poje večinoma v stalnih kiticah s prestopnimi ali oklepajočimi rimami. Izraz mu je slikovit in domač.

Prve pesniške zbirke so navadno le obeti, v Rozmanovem primeru pa je več. Rozmanova poezija je v današnjem kolektivistično usmerjenem času afirmacija osebe in tudi afirmacija Cankarjevih idej vodnic, ki so: Mati, Domovina, Bog.

Jože Škerbec

SLOVENSKI DUHOVNIKI V ZAMEJSTVU

S to številko revije zaključujemo seznam slovenskih duhovnikov v zamejstvu. Objavili smo imena in naslove, ker so mnogi sobratje prosili za to, nihče pa ni temu nasprotoval, ko smo vprašali za mnenje glede tega.

Nehote smo do sedaj v našem seznamu izpustili sledeče sobrate: Grudnik Jakob OSB (menda v Peru-ju), Južna Amerika; Kolednik Ferdinand, misionaire Rang St. Dominique, Les Cedres, Comté Soulanges, P. Que., Canada; Muren Jože, St. Jakob, P. Gurk, Kärnten, Austria; Pirnat Rudolf, Francija. Kdor pozna naslova gg. Grudnika in Pirnata, prosimo lepo, da bi ju sporočili uredništvu!

Naslov gg. dr. Jakoba Kolariča CM in Janeza Kopča CM je sedaj sledeči: 594 Manning Ave., Toronto 4, Ontario, Canada.

Naslova sta izpremenila: Polde Kavčič SDB, Colegio Salesiano, Apdo 63, Piura, Perú in Ciril Kump (ne Cump) SDB, Colegio Salesiano, Apdo 129, Huacayo, Perú.

Nekateri popravki za nazaj: Hafner Janez, Th. Körnerstrasse 111, Graz, Steiermark, Austria; Hanjšek Odilo OFM (ne Hanjek); Kunstelj Jože, St. Veit im Jauntal, Kärnten, Austria; Lavrenčič dr. Ignacij, Kössen, Tirol, Austria; Pelnar Anton (ne Pelamr); Pibernik Avguštin, Nussdorf, P. Lienz (ne Linz); Radanovič Anton, Tainach, Kärnten, Austria; Franc Fele, Hafnerstrasse 11, Wien XVI, Austria, in Karel Jereb SDB, Seminario „San Cristobal“, Ayacucho, Perú.

Ponovno prosimo, da nam sporočite vse napake in spremembe naslovov in imen.

Resen Anton, Via dell' Istria 53, Trieste, Italia.	Rovis mons. Kazimir, Via di Servola 40, Trieste, Italia.
Reščič Giovanni, Via del Molino, Gorizia, Italia.	Rozman Branko, Casa parroquial, Av. Calchaquí 22.500, Florencio Varela FCNGR, prov. Buenos Aires, Argentina.
Reven Zdravko, 17, Rue Ch. Dupret, Charleroi, Belgique.	Rožman Most. Rev. dr. Gregory, 3547 E, 80 St., Cleveland 5, Ohio, USA.
Rijavec Ivan, Via don Bosco 32, Gorizia, Ital'ia.	Rožman Alojzij, Trebče, Trieste, Italia.
Rijavec Venceslav, Casa parroquial, Jama, prov. Manabi, Ecuador.	Rupar A., 15519 Holmes Ave., Cleveland 10, Ohio, USA.
Robič dr. Pavel, Via dei Colli 8, Roma, Italia.	Rupnik Ivan, Pfarrhaus, Schwarzach in Pongau, Salzburg, Austria.
Roblek Peter, Koop., Hauptstrasse 77, Kall, Eifel, West Deutschland, Europa.	Rus Gabriel OSM, Mt. St. John Normal School, Dayton, Ohio, USA.
Rogan Rishard OFM, 1852 W. 22nd Pl., Chicago 8, Ill., USA.	Rutar Anton, Peuma, Gorizia, Italia.
Rogel M., St. Lawrence Church, Butte, Mont., USA.	Safran Rudolf, Marianum, Klagenfurt, Austria.
Rojavec Federico, Zaruna (El Oro), Via Guayaquil, Ecuador.	Savinshek Stephen, 324 7th St., Calumet, Mich., USA.
Ropas Rudolf, Kaplan, Tainach, Kaernten, Austria.	Scheringer Frank, St. Francis Church, Ministique, Mich., USA.
Rot José, T. Gral. R'chieri 3189, Buenos Aires, Argentina.	Schiffner, Rt. Rev. John, St. Joseph's Church, Chisholm, Minn., USA.
Rovan Janez SDB, St. Kanizian in Jauntal, Kaernten, Austria.	Schiffner Val., Springfield, Minn., USA.
	Schircel Cyril OFM, St. Mžary's Seminary, Lemont, Ill., USA.

- Schwab Alan R. OSB, Box 351, Canon City, Colo., USA.
- Schweiger Ciril, S. Floriano, Gorizia, Italia.
- Sedej Francis, St. Bridget's Church, Gilbert, Minn., USA.
- Sedlar Danilo OFM, 9546 Ewing Ave., Chicago 17, Lll., USA.
- Sekol Janez, Globasnitz, Kaernten, Austria.
- Selak Jerome OFM, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa., USA.
- Selan Anton, Basilica s. Paolo fuori le Mura, Via Ostiense, Roma, Italia.
- Setnicar Math. DD, 1210 So. 61 St., Milwaukee 14, Wis., USA.
- Silvani Natalij, dekan, Općine, Trieste.
- Silvester Mirko OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Simaz Giuseppe, Camporoso, Udine, Italia.
- Simcic Jožef SC, St. Francis School, Watsonville, Calif., USA.
- Simič Oskar, Seminario Lombardo, Piazza S. Maria Maggiore, Roma, Italia.
- Sinco Giovanni, Vidulis, p. Tagliamento, Udine, Italia.
- Skumavec Michael, St. Joseph's Church, Chisholm, Minn., USA.
- Skvarča Stanko, Colegio de Maristas, Lujan, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Slaje Milan, 1709 E. 31 St., Lorain, Ohio, USA.
- Slapar Pavel, Pfarrhaus, Spittal a. d. Drau, Kaernten, Austria.
- Slapsak Julius, 3547 E. 80 St., Cleveland 5, Ohio, USA.
- Slovša Bernard O. Cist., Stift, Stams, Tirol, Austria.
- Smerke Frank OSC, Crosier Priory and Seminary, Onamia, Minn., USA.
- Smerke John OSC, Our Lady of the Lake Seminary, Wawasee, Ind., USA.
- Smerke Joseph OSC, Crosier Fathers, Hastings, Nebr., USA.
- Smolič Anton, Policlínico Zubizarreta, Nueva York 3952, Bs. Aires, Arg.
- Snoj Joseph, Box 335, Corona, Calif., USA.
- Sodja Janez SJ, Borgo S. Epirito 5, Roma, Italia.
- Sodja Maks, 77 Broad St., Okron Ohio, USA.
- Soklič dr. Anton STD, 612 W. Broadway St., Pampa, Texas, USA.
- Soklitch Sebastian TOR, Chaplain, U. S. Army, USA.
- Specogna Angelo, Platischits, p. Taipana, Udine, Italia.
- Spendov Wendolin OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Lll., USA.
- Srebernak Frank, 2701 Chicago Blvd., Detroit, Mich., USA.
- Stanič Stanko, San Andrea, Gorizia, Stanovnik Anton, Instituto de Cirugia, Rivadavia 14.800, Haedo FCDFS, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Starč Alojzij, San Eduardo 678, Buenos Aires, Argentina.
- Starč, dr. Martin, Anuntiation, 1215 N. Edison, Stokton, Calif., USA.
- Starešinič OC, 6410 Dante Ave., Chicago 37, Ill., USA.
- Staresinich, 29 No. Broadway, Joliet, Ill., USA.
- Stepanich Martin OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Sterle Alojzij, St. Mary's Academy, Silver City, New Mexico, USA.
- Stich Josef, Pf., Ludmannsdorf, p. Feistritz i. Rosentale, Kärnten Austria.
- Stok Miroslav SMF, Parrocchia Regina Pacis, Quartiere Matteotti, Palermo, Italia.
- Stopar Anton, Box 569, Sparks, Nevada, USA.
- Stragisher Henry, 34 James St., Keyser, West Virginia, USA.
- Stragisher Raphael OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Studen Franc, Collegio La Salle, Benevento, Italia.
- Sukič Janez, Šeelsorger, Schiefeling i. Lavantal, P. St. Leonhard, .ärnten, Austria. P
- Susman Franc CM, Seminario Metropolitano, Asunción, Paraguay.
- Svete Andrew OFM, 386 Geneva Ave., Detroit 3, Mich., USA.
- Svete Augustine OFM, Hly Family Rectory, Willard, Wis., USA.
- Svete Jernej Box 730, New Castle, Wyo., USA.
- Šaruga dr. Matija, Blvd Leopold 63, Tournai, Belgique.
- Šavelj Ludvik CM, Via A. Diaz 17, Trieste, Italia.

- Šegula dr. Franc, Kaplan, Wolfsberg, Kärnten, Austria.
- Šešek Raphael OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Šeškar Franc, Zieblandstrasse 32/2, München 13, Germany- Alemanian.
- Škabar Matija, Via dei Formi 3, Trieste.
- Srienc Kristian, Pf., St. Filippen bei Eberndorf, Kärnten, Austria.
- Škerbec mons. Matija, 1046 E. 69 St., Cleveland 3, Ohio, USA.
- Škerlj dr. Alojzij, Seminario, Via Besonghi, Trieste, Italia.
- Škof Jože, Tanzenberg bei Ma. Saal, Kärnten, Austria.
- Škofič Jakob, Pf., Gallizien, Kärnten, Austria.
- Škorianc Martin, Pf., Suetschach, P. Feistriz i. Rosentale, Kärnten, Austria.
- Škrbe Stanislav, Rodríguez Peña 854, Buenos Aires, Argentina.
- Škrbec Jože, Casa parroquial, Av. Rosales 544, Remedios de Escalada FCGR, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Škulj Anton, Casa parroquial, Av. Rosales 544, Rebedios de Escalada FOCR, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Škulj Anton Casa parroquial, Morón, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Šorli Peter, kaplan, Casa parroch., San Giovanni, Trieste, Italia.
- Špacapan Bernard, Piedimonte, Gorizia.
- Špehar George, 424 W. 2nd St., Leadville, Colo., USA.
- Špendal Janez, Campo S. Antonio, Salermo, Italia.
- Šprajcer Peter, St. Joseph's Church, Calumet, Mich., USA.
- Štalzer dr. Miroslav, Propaganda Fide, Via Urbano VIII/16, Roma, Italia.
- Štanta Vinko, Šempolaj, p. Aurisima, Trieste, Italia.
- Štefan Johann, Prov., Ebene Reichenau, Kärnten, Austria.
- Šterbentz Ralph., St. Anthony's Rectory, Wells, Mich., USA.
- Štindel Maks, Pf., Fuernitz, Kärnten, Austria.
- Štrancar I., 715 W. 2nd No. St., Salt Lake City, Utah., USA.
- Štrekelj Jakob, Pfarrhaus, Doellach im Moelltal, Kärnten, Austria.
- Štuhec Franc, Dolina, Trieste, Italia.
- Štukelj J., 6001 So. Marshfield Ave., Chicago, Ill., USA.
- Šuštar dr. Alojzij, Collegium, Schwyz, Suisse.
- Šuštar Jože, Buchardo 250, Córdoba, Argentina.
- Šuštersič John, Eleve, Minn., USA.
- Šuštersič Venceslav, Convento San José, Tarata, prov. Cochabamba, Bolivia.
- Švara Franc, Sgonico, Trieste, Italia.
- Švarz Alberik O. Cist., Obsteig, Oberintal, Austria.
- Tarman William, R. 1., St. Joseph's, Minn., USA.
- Tkalec Ivan, 6730 — 128th Ave., Edmonton, Alberta, Canada.
- Tomaseti Alessandro, Tribij di Sopra, p. S. Leonardo, Civ., Udine, Italia.
- Tomazic Anthony, San Gabriel Mission, San Gabriel, Texas, USA.
- Tomazin Ludvik, Auquinea (Quinta), Chile.
- Tomažin Ivan, Casa parroquial, Santa Rosa FCGSM, prov. Mendoza, Arg.
- Tomažič Ivan, Via de Pilsudski 24, Roma, Italia.
- Tomažič Ivan SMF, Hirschstettenerstrasse 91, Wien XXII — 149, Austria.
- Tome Viktor, 6019 Glass Ave., Cleveland 3, Ohio, USA.
- Tonkli Štefan, Bermudez 2011, Buenos Aires, Argentina.
- Trabesinger Leonhard, Dech., Bleiburg, Kärnten, Austria.
- Trampuš, Eduardo, Convento San José, Tarata, prov. Cochabamba, Bolivia.
- Trdan dr. Anton, Acules, Est. Hospital, Chile.
- Trinko John OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Trobec Joseph, St. Andrew's Church, Elk River, Minn., USA.
- Truhlar Karel SJ, Piazza della Pillato 4, Roma, Italia.
- Trunk G. J., 245 Linden Ave, San Francisco, Calif., USA.
- Turenšek dr. Metod O. Cist., Marijanišče, Opčine, Trieste, Italia.
- Turk Ciril, Brandenburg, Osttirol, Austr.
- Turk Martin, 545 Mahon Ave., North Vancouver, B. C., Canada.
- Učakar Franc, Edling, P. Künsdorf, Kärnten, Austria.

- Ukmar dr. Jakob, Via di Servola 40, Trieste Italia.
- Ulbing Thomas Pf., Gottesthal, P. Föderlach, Kärnten, Austria.
- Urankar Alexander OFM, St. Mary's Seminary, Lemont Ill., USA.
- Urbanč Janez, Casa parroquial Trancas, prov. Tucumán, Argentina.
- Urbič Rudolph, River Pines Sanatorium, Stevens Point, Wis., USA.
- Valant Leopold, Vigario Caete — Minas, Brasil.
- Valentin Basil OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Valjavec Janko SDB, Bleiburg Kärnten Austria.
- Varga Joseph, 316 5th. St., Fairport Harbor, Ohio, USA.
- Vauti Alojzij, Pf. Zell-Pfarre, P. Föderlach, Kärnten, Austria.
- Verhnjak Josef, Pf., St. Stefan u. Fuersberg, P. Globasnitz Kärnten, Austria.
- Vidmar Franc, Piazza Victoria, Gorizia.
- Vidmar Tone, Cathedral, Pelotas — G. S. Brasil.
- Vilfan Janez, Pfarrhaus, Greifenburg, Kärnten, Austria.
- Vilfan Matevž, Scena presso Merano Bolzano, Italia.
- Virant Ludwig, Mother of Sorrows Church, Peninsula, Ohio, USA.
- Vode Antonio Salesiani, Foglizzo, Torino, Italia.
- Vodeb Rafael, Pripaganda Fide, Via Urbano VIII, 16, Roma, Italia.
- Vodnik Franc Prov., Breitenberg, Kärnten, Austria.
- Vodopivec dr. Janez, Via Fr. Redi 1, Roma, Italia.
- Vodopivec dr. Miran, Falkstrasse 37/II Innsbruck, Austria.
- Vodušek Vital, 245 Linden Ave., San Francisco, Calif. USA.
- Vogrin Joseph, Church of St. William, Parkers Prairie, Minn., USA.
- Volnič dr. Franc, Instituto Salesiano, Bolengo presso Torino, Italia.
- Vošnjak Jože, Jamiano, p. Ronchi, Gorizia, Italia.
- Vovk Joseph, Box 599, Ely, Minn., USA.
- Vrečar dr. Ivan, Viale XX settembre 88, Trieste, Italia.
- Vukšinič Anton, 626 Glenholme Ave., Toronto 13, Canada.
- Vučina Jakob O. Cap., Waggasse 1, Klagenfurt, Kärnten, Austria.
- Waland dr. Franc, Liceo Salesiano, Alassio (Savona), Italia.
- Woelfel Blaž, Pf., St. Stefan i. Feuersberg, P. Globasnitz, Kärnten, Austr.
- Wolbang Karel CM, 500 E. Chelten Ave., Philadelphia 44, Pa., USA.
- Wrumnik Franc, Pf., St. Margarethen bei Voelkermarks, Kärnten, Austria.
- Wrumnik Gottfried, Kaplan, Stadtpfarramt, Pfarrgasse, Klagenfurt, Austria.
- Wutte Josef, Pf., St. Peter am Walleraberg, P. Volkermarkt, Kärnten, Austr.
- Yakez William, 98 Chestnut St., River Rouge 18, Mich., USA.
- Yaksic Michael, Holy Ghost Apostolic College, Cornwells Heights, Pa., USA.
- Zablatnik Pavel, Siebenhügelstrasse 81, Klagenfurt, Kärnten, Austria.
- Zabret Franc, Schrnberg, P. Schwarzach in Pongau, Salzburg, Austria.
- Zajc Karel, Condarco 551, Buenos Aires, Argentina.
- Zakrajšek Kazimir OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Zalatel Artur, Corte S. Ilario 7, Gorizia, Italia.
- Zaletel Vinko, Viktringer Ring 26, Klagenfurt, Kärnten, Austria.
- Zamjen dr. Srečko SDB, Stein, P. Tainach, Kärnten, Austria.
- Zaplotnik John DCL, Holy Family Church, Lindsay, Nebr., USA.
- Zaybi August, Box 450, Fallon, Nevada, USA.
- Zdolšek Alojzij, St. Mary's Hospital, Wapeton, No. Dakota, USA.
- Zdešar Janez, Collegio Germanicum, Via S. Nicola de Tolentino 13, Roma.
- Žbogar Cvetko, Via Aviano 18, Gorizia.
- Župančič Giovanni, Pulvero, Erbezzo, Udine, Italia.
- Zebedin Christian, Dech., Hermagor, Kärnten, Austria.
- Zechner Alex, Propst, Eberndorf, Kärnten, Austria.
- Zeichen dr. Franc, Pf., St. Ruprecht bei Voelkermarkt, Kärnten, Austria.
- Zlobec Franc, Via dell' Istria 1, Trieste, Italia.

- Zmet Vladimir, Casa parroquial, Acevedo FNGBM, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Zorc Ivan SJ, Borgo S. Spirito 5, Roma, Italia.
- Zorko Stanko, Vicole delle Rose 7, Roiano, rieste, Italia.
- Zorman Fortunat OFM, 1852 W. 22nd Pl., Chicago 8, Ill., USA.
- Zorn Mirko, Mernicco, p. Dolegma del Collio, Gorizia, Italia.
- Zrnc Anton, CM, Lima, Perú.
- Zulechner Felix, St. Veit in Jauntal, Kärnten, Austria.
- Zupan Ignacij, Pf., Schwabegg, Kärnten, Austria.
- Zupan Janez SDB, Casilla 214, Sucre, Bolivia.
- Zupan Peter SDB, St. Vincent's Archabbey Latrobe, Pa., USA.
- Zupančič Alojzij, Casa parroquial, San Francisco de S. Luis, prov. San Luis, Argentina.
- Zupančič Alojzij, Marianum, Via Nazionale 89, Općine, Trieste.
- Zupančič Jože, Euharistinerkloster, Vinckelweg 6, Meran, Italia.
- Zupančič mons. Valentin, 17 rue Claude-Debussy, Lievin-Pas de Calais, France.
- Zver Alojzij SDB, Ginasio Don Bosco, Cachoerre de Campo, Minas, Brasil.
- Zver Štefan, Via Cavota 21, Torino, Italia.
- Žabkar Jošt, Collegio Germanico, Via S. Nicola de Tolentino 13, Roma.
- Žabkar dr. Jože, Segretaria di Stato, Città del Vaticano, Roma.
- Žagar Albert, 24 Maryland Ave., Pittsburgh, Pa., USA.
- Žagar Anton, Capellán, Hogar García Lande, Casilla correo 8, Necochea FCGR, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Žakelj dr. Filip, Rivadavia 234, Adrogué FCGR, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Žakelj Vinko, Rue de la Paix 16, Liege, Belgique.
- Žele Avgust, Repentabor, p. Občine, Trieste.
- Železnikar Michael, 542 Crosat St., La Salle, Ill., USA.
- Železny Alojzij, St. Jakob i. Rosentale, Kärnten, Austria.
- Žerjal Stanko, Via dell' Istria 139, Trieste, Italia.
- Žgur Alojzij, Rodenegg-Rodenga, P. Rio di Pusteria, Bolzano, Italia.
- Žibert Jakob SJ, Borgo S. Spirito 5, Roma.
- Žitko Alojzij, 547 B St., Santa Rosa, Calif., USA.
- Žitnik Maksimilijan SJ, Kaufmannsgasse 2, Klagenfurt, Austria.
- Živic Marijan, Bazovica, Trieste.
- Žorš Jože, Mavhinje, p. Sistina, Trieste.
- Župančič Giovanni, Pulvero., Erbezzo, Udine, Italia.

NOVICE! POROČILA!

Bralci „Omnes unum“ želijo, da bi revija prinašala čimveč zanimivih novic iz življenja in delovanja slovenskih duhovnikov doma in v zamejstvu. Premalo pa se zavedajo, da si teh novic in poročil pri uredništvu ne moremo izmišljati. Naši poročevalci iz različnih dežel so malo razgibani in redko kaj poročajo. Zato se obračamo na vse sobrate po svetu s prošnjo, da bi naj ne bili samo bralci revije, ampak tudi pridni poročevalci o vsem novem in zanimivem iz življenja svojih sobratov v isti deželi. Zelo prosimo tudi za resnične vesti, ki jih prejimate iz Jugoslavije.

Uredništvo

^v *Zrtve komunizma* *fašizma* *nacizma*

Pri uredništvu „Omnes unum“ smo se odločili, da bomo skušali zbrati imena in kratke življenjepise vseh slovenskih sobratov duhovnikov in bogoslovcev, ki so pred zadnjo svetovno vojno, med njo in po njej izgubili življenje kot žrtve komunizma, nacizma in fašizma. Nekaj snovi o tem je že zbrane, glavno delo pa je pred nami in ne bo lahko. Pridejo v poštev žrtve iz vsega slovenskega ozemlja:

iz Jugoslavije

slovenske Koroške

slovenske Primorske

Obračamo se na vse slovenske duhovnike in po njih tudi na slovenske vernike s prošnjo, da bi nam pri tem važnem delu pomagali. Kar kdo ve o kateri izmed žrtev, naj zapiše in čimprej odpošlje na sledeči naslov: Uredništvo „Omnes unum:“, Rivadavia 234.

Adrogué FNCR, prov. Buenos Aires, Argentina

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali). — Urejuje: uredniški odbor (dr. Ivan Ahčin, Rivadavia 234, Adrogué FCNCR, prov. Buenos Aires, Argentina. — Uprava: Stanko Škrbe, Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Federico Grote, Montes de Oca 320, Buenos Aires, Argentina.

